

*2023-nji ýylyň 1-nji ýanwaryndan başlap «Notariat we notarial işi hakynda» Türkmenistanyň kanuny - 2022-nji ýylyň 20-nji noýabrynda kabul edilen № 507-VI Türkmenistanyň Kanuny esasynda güýjüni ýitiren diýip ykrar edilen.

TÜRKMENISTANYŇ

K A N U N Y

Notariat we notarial işi hakynda

(Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary, 2015 ý., № 3, 96-njy madda)

(Türkmenistanyň 24.10.2015 ý. № 292-V, 20.03.2017 ý. № 525-V, 04.11.2017 ý. № 636-V, 09.06.2018 ý. № 41-VI, 08.06.2019 ý. № 145-VI, 14.03.2020 ý. № 234-VI, 13.03.2021 ý.

№ 339-VI we 05.06.2021 ý. № 386-VI Kanunlary esasynda girizilen üýtgetmeler we goşmaçalar bilen)

Şu Kanun Türkmenistanda notariatyň guramaçylyk we hukuk esaslaryny, şeýle hem notarial işini amala aşyrmagyň tertibini kesgitleýär.

I bölüm. NOTARIATYŇ IŞINIŇ GURAMAÇYLYK WE HUKUK ESASLARY

I BAP. UMUMY DÜZGÜNLER

1-nji madda. Türkmenistanda notariat

Türkmenistanda notariat – bu jedelsiz hukuklary, şeýle hem ýuridik ähmiýeti bolan faktlary tassyklamak we olara ýuridik takyklygy bermek üçin notarial işini amala aşyrmak wezipeleri yüklenen edaralardan we ygtyýarly adamlardan ybarat bolan ulgamdyr.

2-nji madda. Notariatyň esasy wezipesi

Türkmenistanyň adyndan notarial hereketlerini amala aşyrmak arkaly fiziki we ýuridik şahslaryň hukuklarynyň we kanuny bähbitleriniň, şeýle hem döwletiň bähbitleriniň goralmagyny üpjün etmek notariatyň esasy wezipesi bolup durýar.

3-nji madda. Notariat we notarial işi hakynda Türkmenistanyň kanunçylygy

1. Notariat we notarial işi hakynda Türkmenistanyň kanunçylygy Türkmenistanyň Konstitusiyasyna esaslanýar hem-de şu Kanundan we notarial işini amala aşyrmak bilen bagly gatnaşyklary düzgünleşdirýän Türkmenistanyň beýleki kadalaşdyryjy hukuk namalaryndan ybaratdyr.

2. Eger-de Türkmenistanyň halkara şertnamasynda şu Kanunda göz önünde tutulanylardan başga kadalar bellenen bolsa, onda halkara şertnamasynyň kadalary ulanylýar.

4-nji madda. Notarial işi

Notarial işi – bu döwlet notariusy tarapyndan şu Kanunda we Türkmenistanyň beýleki kadalaşdyryjy hukuk namalarynda göz önünde tutulan notarial hereketleriniň amala aşyrylmagydyr.

5-nji madda. Notarial işiniň esasy ýörelgeleri

Türkmenistanda notarial işi kanunylyk, adalatlylyk, garaşsyzlyk we notarial hereketleriniň amala aşyrylmagynyň syrny saklamak ýörelgelerine esaslanýar.

6-njy madda. Notarial işi amala aşyrylanda kanunylyk

Türkmenistanda notarial işi Türkmenistanyň Konstitusiyasyna, şu Kanuna, Türkmenistanyň beýleki kadalaşdyryjy hukuk namalaryna we halkara şertnamalaryna laýyklykda amala aşyrylýar.

7-nji madda. Notarial işi amala aşyrylanda adalatlylyk

1. Notarial işi ähli adamlar üçin olaryň haýsy millete degişlidigine, teniniň reňkine, jynsyna, gelip çykyşyna, emläk hem wezipe ýagdaýyna, ýaşaýan ýerine, diline, dine garaýşyna, syýasy ygtykadyňa, haýsy partiýa degişlidigine ýa-da hiç partiýa degişli däldigine garamazdan deň şertlerde amala aşyrylýar.

2. Netijeleri özleri üçin emläk ýa-da gaýry şahsy bähbidi bolan notarial hereketlerini amala aşyrmaga döwlet notariuslarynyň, notarial işini amala aşyrmak wezipeleri ýüklenen ygtyýarly adamlaryňhaky ýokdur.

8-nji madda. Notarial işi amala aşyrylanda garaşsyzlyk

1. Notarial işini amala aşyryan adamlar üstlerine ýüklenilen borçlary ýerine ýetirenlerinde garaşsyzdyrlar we diňe Türkmenistanyň kanunlaryna tabyndyrlar.

2. Notarial işini amala aşyryan adamlara ýüklenilen borçlar ýerine ýetirilende olara bikanun täsir edilmegine ýol berilmeyär we ol Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenen jogapkärçilige eltýär.

9-njy madda. Notarial hereketleriň amala aşyrylmagynyň syryny saklamak

1. Fiziki we ýuridik şahslara olar babatda amala aşyrylan notarial hereketleriniň syrynyň saklanylmagy kepillendirilýär.

2. Notarial işini amala aşyryan adamlar amala aşyran notarial hereketleriniň syrynyň saklanylmagyny üpjün edýärler.

3. Amala aşyrylan notarial hereketleriň syrynyň saklanylmagyny üpjün etmek notarial işini bes eden adamlar üçin hem hökmany talapdyr.

Amala aşyrylan notarial hereketleriň syryny saklamak borjy döwlet notariuslarynyň tälim alyjylaryna we kömekçilerine hem degişlidir.

4. Döwlet notariusy tarapyndan amala aşyrylan notarial hereketleri barada maglumatlar, berlen resminamalaryň nusgalary ýa-da öwezlikleri diňe bu hereketler öz adyndan, öz adyna, öz tabşyrmagy boýunça ýa-da özi babatda amala aşyrylan fiziki we ýuridik şahslara berilýär.

5. Notarial hereketleri barada maglumatlar we resminamalar önümçiliginde bolan işler boýunça kazyýetiň, prokuratura, anyklaýyş hem-de derňew edaralarynyň ýazmaça talap etmegi boýunça, şeýle hem şu Kanun bilen döwlet notariusynyň işine gözegçiligi amala aşyrmaga ygtyýarly edaralara berilýär.

6. Amala aşyrylan notarial hereketleri barada maglumatlar gozgalmaýan emläge bolan hukuklaryň we onuň bilen bagly geleşikleriň döwlet tarapyndan bellige alynmagyny amala aşyryan döwlet bellige alyjysynyň ýazmaça talap etmegi boýunça berilýär, muňa Türkmenistanyň kadalaşdyryjy hukuk namalaryna laýyklykda diňe gyzyklanýan şahslara berilýän resminamalar girmeyär.

7. Wesýetnama barada maglumatlar wesýet edijiniň diri wagtynda onuň özüne berilýär, wesýet ediji ölerden soň bolsa, eger Türkmenistanyň kanunçylygynda başgaça göz önünde tutulmadyk bolsa, şu maddanyň dördünji-altynjy böleklerinde görkezilen şahslara we edaralara, şeýle hem wesýet edijiniň mirasdarlaryna berilýär.

8. Mirasa bolan hukuk hakynda şahadatnama berlenligi barada maglumatlar deňişli salgyt edaralaryna berilýär.

Fiziki şahs - iş beriji aradan çykan halatynda pensiýa gatançlary boýunça bergileriň tölenilmegi üçin döwlet notarial edarasyndaky mirasa bolan hukuk bilen bagly maglumatlar Türkmenistanyň Pensiýa gaznasynyň ýerli edarasynyň ýazmaça soramagy boýunça berilýär.

9. Notarial hereketlerini amala aşyrmagyň syryny berjaý etmek borjy bu hereketler barada gulluk borçlaryny ýerine ýetirmek bilen bagly özlerine mälim bolan adamlara, şeýle hem notarial hereketlerine gatnaşan beýleki şahslara deňişlidir.

10. Amala aşyrylan notarial hereketleri barada maglumatlary aýan eden adamlar Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda jogapkärçilik çekýärler.

10-njy madda. Notarial hereketlerini amala aşyrmaga bolan hukuk

1. Ygtyýarlyklarynyň çäklerinde, şeýle hem şu Kanunda bellenen halatlarda we çäklerde şular notarial hereketlerini amala aşyrmaga bolan hukuga eýedirler:

1) döwlet notarial edarasynyň döwlet notariusy (mundan beýläk – döwlet notariusy);

2) Geňeşleriň wezipeli adamlary;

3) Türkmenistanyň daşary ýurt döwletlerindäki diplomatik wekilhanalarynyň we konsullyk edaralarynyň wezipeli adamlary;

4) şu Kanunyň 37-nji maddasynyň birinji bölegine laýyklykda notarial hereketlerini amala aşyrmaga hukugy bolan wezipeli adamlar.

Şu Kanunyň maksatlary üçin şu bölegiň 2-4-nji bentlerinde görkezilen wezipeli adamlar mundan beýläk ygtyýarly wezipeli adamlar diýlip atlandyrylýar.

2. Notarial hereketleri amala aşyrylanda döwlet notariuslarynyň şu Kanuna laýyklykda deň hukuklary bardyr we olar birmeňzeş borçlary ýerine ýetirýärler.

3. Şu maddanyň birinji böleginde görkezilen notarial hereketlerini amala aşyrmaga hukugy bolan adamlar tarapyndan ygtyýarlyklarynyň çäklerinde resmileşdirilen resminamalaryň birmeňzeş ýuridik güýji bardyr.

11-nji madda. Notarial hereketlerini amala aşyrmagyň tertibi

1. Notarial hereketleri Türkmenistanyň kanunçylygynda belenen tertipde amala aşyrylýar.

2. Notarial hereketleri amala aşyrylanda döwlet notariusy tarapyndan notarial namasy – Türkmenistanyň kanunçylygynda belenen tertipde düzülen, tassyklanan ýa-da şaýatlyk edilen ýazmaça resminama (notarial taýdan tassyklanan resminama) düzülýär.

12-nji madda. Notarial iş önümçiligi

1. Notarial iş önümçiligi Türkmenistanyň Ministrler Kabinetiniň ýanyndaky Baş arhiw müdirligi bilen ylalaşylyp, Türkmenistanyň Adalat ministrligi tarapyndan tassyklanýan Notarial iş önümçiligini alyp barmagyň düzgünlerine laýyklykda amala aşyrylýar.

2. Döwlet notariuslary, ygtyýarly wezipeli adamlar tarapyndan amala aşyrylan notarial hereketleri bilen baglanyşykly resminamalar Türkmenistanyň kanunçylygynda belenen tertipde arhiwe tabşyrylmaga degişlidir.

13-nji madda. Notariatyň bir bitewi maglumat ulgamy

1. Notarial işi hakynda maglumatlary toplamagyň, işläp taýýarlamagyň alnyp barylmagyny toplumlaýyn awtomatlaşdyrmak we maglumatlar babatda bilelikde hereketetmegiň (alyş-çalşyň) ähli görnüşlerini üpjün etmek üçin niýetlenilen awtomatlaşdyrylan maglumat ulgamy (mundan beýläk – bir bitewi maglumat ulgamy) notariatyň bir bitewi maglumat ulgamy diýlip ykrar edilýär. Notarial hereketleri barada, şol sanda elektron resminamalar görnüşinde maglumatlar bir bitewi maglumat ulgamyna goşulmaga degişlidir. Bu maglumatlaryň mazmuny şu Kanuna laýyklykda kesgitlenýär.

2. Elektron resminamalar Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda elektron sanly gol bilen tassyklanylýp bilner.

3. Bir bitewi maglumat ulgamyny döretmegiň, saklamagyň, hereket etmeginiň we peýdalanmagyň, şeýle hem onda saklanýan maglumatlary bermegiň tertibi Türkmenistanyň Adalat ministrligi tarapyndan kesgitlenýär.

4. Bir bitewi maglumat ulgamynda saklanýan maglumatlary goramak Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda amala aşyrylýar.

5. Bir bitewi maglumat ulgamynda saklanýan maglumatlara ygtyýarly adamlar we bir bitewi maglumat ulgamynyň maglumatlaryny işläp taýýarlamagy amala aşyrýan adamlar şol maglumat ulgamynda saklanýan maglumatlary üçünji taraplara açmazlyga hem-de olary aýan etmezlige borçludylar, muňa Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenen halatlar girmeýär.

Görkezilen maglumatlaryň aýan edilenligi ýa-da bikanun peýdalanylanlygy üçin şeýle adamlar Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenen jogapkärçiligi çekýärler.

6. Bir bitewi maglumat ulgamynyň döredilmegi we hereket etmegi Türkmenistanyň Döwlet býujetiniň serişdeleriniň hasabyna maliýeleşdirilýär.

14-nji madda. Notarial iş önümçiliginiň dili

Notarial iş önümçiligi Türkmenistanyň döwlet dilinde alnyp barylýar, notarial hereketlerini amala aşyrmagyň netijeleri boýunça berilýän resminamalar Türkmenistanyň döwlet dilinde resmileşdirilýär.

II BAP. DÖWLET NOTARIUSYNYŇ HUKUK ÝAGDAÝY

15-nji madda. Türkmenistanda döwlet notariusy

1. Eger şu Kanunda başgaça göz önünde tutulmadyk bolsa, ýokary ýuridik bilimi bolan, döwlet notariusynda alty aýyň dowamynda tälim alan we hünär synagyny geçen Türkmenistanyň raýaty döwlet notariusy bolup biler.

2. Öz-özünden aýrylmadyk ýa-da aýrylmadyk iş kesilenlik aýyby bolan, şeýle hem bellenen tertipde kämillik ukyby ýok ýa-da kämillik ukyby çäklendirilen diýlip ykrar edilen adamlar döwlet notariusy bolup bilmezler. Bozulan hukuklaryň dikeldilmegine degişli bolmadyk esaslar boýunça özi babatda jenaýat işi ýatyrylan, şeýle hem notarial hereketleri amala aşyrylanda Türkmenistanyň kanunçylygynyň bozulmagyna ýol berenligi

sebäpli döwlet notariusy wezipesinden boşadylan adamlar hem döwlet notariusy bolup bilmezler.

3. Döwlet notariusy wezipesine bellemek hakynda çözgüt kabul edilende döwlet notariusy wezipesine dalaşgäriň şahsy we iş sypatlary boýunça döwlet notariusynyň wezipesine laýyk gelýänliginden ugur alynmalydyr, şunda adwokatyň, hukuk goraýjy edaralaryň ýa-da beýleki ýuridik şahslaryň ýuridik gulluklarynyň işgärleriniň iş tejribesi hasaba alynýar.

4. Notariat we notarial işi hakynda Türkmenistanyň kanunçylygynyň talaplarynyň bozulmagy bilen notarial hereketleriniň amala aşyrylmagy Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda jogapkärçilige eltýär.

5. Döwlet notariusy tarapyndan notarial hereketlerini amala aşyrmagyň netijesinde ýetirilen zyýanyň öwezi Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda dolunýar.

16-njy madda. Döwlet notariuslarynyň kömekçileri we tälim alyjylary

1. Döwlet notariusynyň kömekçileri we tälim alyjylary bolup biler, olaryň hukuklary, borçlary we iş şertleri Türkmenistanyň zähmet kanunçylygyna laýyklykda kesgitlenýär.

2. Diňe Türkmenistanyň raýatlary döwlet notariusynyň kömekçisi bolup biler.

3. Döwlet notariusynyň kömekçisi döwlet notarial edarasynyň düzüminde işleýär.

4. Ýokary ýuridik bilimi bolan Türkmenistanyň raýatlary döwlet notariusynyň tälim alyjysy bolup biler. Döwlet notariusynyň tälim alyjylygyna kabul etmek üçin dalaşgärleri seçip almak olaryň şahsy we iş sypatlaryna laýyklykda amala aşyrylýar.

Tälim alyjylar döwlet notariusynda tälim almagy geçýärler.

Döwlet notariusynyň tälim alyjysy Türkmenistanyň Adalat ministriniň buýrugy bilen bellenýär. Döwlet notariusynyň tälim alyjysynyň zähmet haky Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda bellenýär.

Tälim almagy geçmegiň tertibi Türkmenistanyň Adalat ministri tarapyndan tassyklanýar.

5. Döwlet notariusynyň görkezmesi boýunça kömekçiwe tälim alyjy onuň jogapkärçiliginde tabşyryklary ýerine ýetirýärler, olar notarial herekerlerini amala aşyryp belmezler we olaryň işi kömekçi häsiýete eýedir.

6. Tälim almagyň maksady tälim alyjynyň notarial hereketlerini amala aşyrmak we döwlet notariusynyň işini guramak boýunça hünärleýin bilimleri we tejribe endiklerini almagy bolup durýar.

7. Bir döwlet notariusynda şol bir wagtda ikiden köp tälim alyjy tälim almagy geçip bilmez.

8. Tälim almagy geçmek Türkmenistanyň Adalat ministriniň buýrugy bilen tassyklanýan Tälim alyjylary hünär taýdan taýýarlamagyň ýeke-täk maksatnamasy boýunça amala aşyrylýar.

Tälim alyjylary hünär taýdan taýýarlamagyň ýeke-täk maksatnamasy ähli tälim alyjylar üçin hökmanydyr we döwlet notariusynyň özüni alyp barmagynyň hünärleýin we etiki kadalaryny öwrenmegi, döwlet notariuslary üçin ýa-da tälim alyjylar üçin ýörite guralýan okuw maslahatlaryna gatnaşmagy hem goşmak bilen tälim alyjynyň ýörite nazary bilimleri, notarial hereketlerini amala aşyrmak we döwlet notariusynyň işini guramak boýunça tejribe endiklerini almagyna gönükdirilen çäreleriň sanawyny özünde jemlemelidir.

9. Tälim almak tamamlanandan soň döwlet notariusy netijenama taýýarlaýar, onda tälim alyjynyň tälim almagyň maksatnamasyny ýerine ýetirişi beýan edilýär. Tälim almagyň maksatnamasynyň tälim alyjy tarapyndan doly özleşdirilen halatynda onuň tälim almagy geçmeginiň möhleti gysgaldylyp bilner.

Tälim alyjy tarapyndan tälim almagyň maksatnamasynyň doly özleşdirilmedik halatynda oňa goşmaça, ýöne üç aýdan köp bolmadyk wagt berilýär.

Tälim alyjylary hünär taýdan taýýarlamagyň ýeke-täk maksatnamasynyň doly özleşdirilmegi tälim almagy geçmegiň hökmany şerti bolup durýar.

Tälim alyjy Türkmenistanyň Adalat ministrliginiň Notarial işini amala aşyrmaga hukuk berýän hünär synag toparynyň hünär synagyndan geçenden soň döwlet notariusy wezipesine bellenýär.

17-nji madda. Türkmenistanyň Adalat ministrliginiň Notarial işini amala aşyrmaga hukuk berýän hünär synag topary

1. Notarial işini amala aşyrmaga hukuk almaga dalaşgärlik edýän adam Türkmenistanyň Adalat ministrliginiň Notarial işini amala aşyrmaga hukuk berýän hünär synag toparynda hünär synagyny geçýär.

2. Türkmenistanyň Adalat ministrliginiň Notarial işini amala aşyrmaga hukuk berýän hünär synag toparynyň düzümi, onuň işiniň tertibi, şonuň ýaly-da Türkmenistanyň Adalat ministrliginiň Notarial işini amala aşyrmaga hukuk berýän hünär synag topary tarapyndan hünär synagyny geçirmegiň tertibi Türkmenistanyň Adalat ministri tarapyndan tassyklanýar.

3. Türkmenistanyň Adalat ministrliginiň Notarial işini amala aşyrmaga hukuk berýän hünär synag toparynyň işini üpjün etmek bu ministrlük tarapyndan amala aşyrylýar.

18-nji madda. Döwlet notariusy

1. Döwlet notariusy Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenen tertipde wezipäni eýeleýän döwlet gullukçysy bolup durýar. Döwlet notariusyna şu Kanunyň 15-nji maddasynyň birinji böleginde görkezilen talaplar degişli edilýär.

2. Döwlet notariusyny wezipä bellemek we wezipeden boşatmak Türkmenistanyň Adalat ministri tarapyndan amala aşyrylýar.

3. Döwlet notariuslaryna, döwlet notarial edaralarynyň maslahatçylaryna hünär derejeleri Türkmenistanyň adalat edaralarynyň işgärleri üçin bellenen tertipde Türkmenistanyň Ministrler Kabineti tarapyndan tassyklanylýan Düzgünnama laýyklykda berilýär.

19-njy madda. Döwlet notariusynyň hukuklary

1. Döwlet notariusynyň şulara hukugy bardyr:

1) ýüz tutan fiziki we ýuridik şahslaryň bähbitlerine şu Kanunda we Türkmenistanyň beýleki kadalaşdyryjy hukuk namalarynda göz önünde tutulan notarial hereketlerini amala aşyrmaga;

2) geleşikleriň, arzalaryň we beýleki resminamalaryň taslamalaryny düzmäge;

3) resminamalaryň nusgalaryny we olardan göçürmeleri taýýarlamaga;

4) notarial hereketleri bilen bagly hukuk maslahatlaryny bermäge;

5) notarial hereketleri bilen bagly hukuk maslahatlarynyň berlenligi, resminamalardan göçürmeleriň taýýarlananlygy, beýleki hukuk we tehniki hyzmatlaryň edilenligi üçin tölegi almaga;

6) Türkmenistanyň kanunçylygy tarapyndan goralýan syrlary düzýän maglumatlary aýan etmezlik şerti bilen notarial hereketlerini amala aşyrmak üçin zerur bolan maglumatlary we resminamalary ýuridik şahslardan talap etmäge, şeýle hem hünärmenleri çekmäge;

7) mugallymçylyk, ylmy we döredijilik işi bilen meşgul bolmaga.

20-nji madda. Döwlet notariusynyň borçlary

1. Döwlet notariusy şulara borçludyr:

- 1) şu Kanuna we kabul eden Kasamyna laýyklykda öz hünär borçlaryny ýerine ýetirmäge;
- 2) hünär etikasyny berjaý etmäge;
- 3) şu Kanunyň we Türkmenistanyň beýleki kadalaşdyryjy hukuk namalarynyň talaplaryna laýyklykda notarial hereketlerini amala aşyrmaga;
- 4) fiziki we ýuridik şahslara hukuklarynyň durmuşa geçirilmegi we kanuny bähbitleriniň goralmagy üçin ýardam etmäge, olara hukuklaryny we borçlaryny düşündirmäge;
- 5) amala aşyrylýan notarial hereketleriň netijeleri barada ýüz tutan şahslara duýdurmaga;
- 6) notarial işini amala aşyrmak bilen baglanyşykly özüne mälim bolan maglumatlaryň syryny saklamaga;
- 7) öz hereketlerine şikaýatlar boýunça ol şikaýatlara seredýän degişli edaralara amala aşyrylan notarial hereketler barada maglumatlary, gaýry resminamalary, şahsy düşündirişlerini bermäge;
- 8) jenaýatçylykly ýol bilen alnan girdejileriň kanunlaşdyrylmagyna, terrorçylygyň maliýeleşdirilmegine we köpçülikleýin gyryş ýaragynyň ýaýradylmagynyň maliýeleşdirilmegine garşy hereket etmek boýunça ygtyýarly edara Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda zerur bolan maglumatlary bermäge;
- 9) miraslyk tertibinde raýatlaryň eýeçiligine geçýän emläk barada maglumatlary we bu emlägiň bahasy barada zerur bolan kepillenamalary degişli salgyt edaralaryna bermäge;
- 10) Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyk gelmeýän halatynda notarial hereketlerini amala aşyrmakdan ýüz döndermäge;
- 11) Türkmenistanyň kanunçylygynda göz önünde tutulan beýleki borçlary ýerine ýetirmäge.

2. Türkmenistanyň kanunçylygynda göz önünde tutulan tertipde notarial hereketleri barada maglumatlaryň jenaýatçylykly ýol bilen alnan girdejileriň kanunlaşdyrylmagyna, terrorçylygyň maliýeleşdirilmegine we köpçülikleýin gyryş ýaragynyň ýaýradylmagynyň maliýeleşdirilmegine garşy hereket etmek boýunça ygtyýarly edara berilmegi notarial hereketleriň syrynyň aýan edilmegi bolmaýar.

21-nji madda. Döwlet notariusynyň iş çägi

1. Döwlet notariusynyň iş çägi Türkmenistanyň Adalat ministrligi tarapyndan Türkmenistanyň dolandyryş-çäk bölünişiginiň çäklerinde kesgitlenýär.

2. Döwlet notariusynyň iş çägi şu Kanunyň 25-nji, 59-60-njy, 67-nji, 74-nji, 79-85-nji, 96-njy, 104-nji we 118-nji maddalarynda göz önünde tutulan notarial hereketler amala aşyrylanda berjaý edilýär. Görkezilen maddalarda göz önünde tutulan notarial hereketleriň amala aşyrylmagy Türkmenistanyň Adalat ministrligi tarapyndan başga döwlet notarial edarasynyň üstüne ýüklenilip bilner. Ähli beýleki halatlarda notarial hereketleriň amala aşyrylmagy üçin fiziki we ýuridik şahslar islendik döwlet notariusyna ýüz tutmaga haklydyrlar.

22-nji madda. Döwlet notariusynyň Kasamy we Döwlet notariusynyň hünär etikasynyň kadalary

1. Döwlet notariuslary dabaraly ýagdaýda şu mazmunly Kasam kabul edýärler:

«Men, (familiýasy, ady, atasynyň ady), döwlet notariusynyň borçlaryny Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda dogry we päk ýürekden, ynsap bilen ýerine ýetirmäge, fiziki we ýuridik şahslaryň hukuklaryny hem kanuny bähbitlerini, döwletiň bähbitlerini hormatlamaga we goramaga, notarial hereketleriň syryny saklamaga, hemişe we hemme ýerde döwlet notariusynyň belent adynyň arassalygyny saklamaga we oňa mynasyp bolmaga dabaraly kasam edýärim.».

2. Döwlet notariusy Kasamyň beýanynyň aşagyna gol çekýär we ol döwlet notariusynyň şahsy jildinde saklanýar.

3. Kasamy kabul etmedik adam döwlet notariusynyň borçlaryny ýerine ýetirip bilmez.

4. Döwlet notariusy öz borçlaryny ýerine ýetirende Türkmenistanyň kanunçylygynyň talaplaryny we Döwlet notariusynyň hünär etikasynyň kadalaryny berjaý etmelidir.

Döwlet notariusynyň hünär etikasy – döwlet notariusy tarapyndan hünärleýin borçlar ýerine ýetirilende, şol sanda müşderiler, işdeşleri, döwlet edaralarynyň we gaýry guramalaryň wekilleri bilen özara gatnaşyklarda, oňa bildirilýän talaplary kesgitleýän kadalaryň jemidir.

5. Kasamy kabul etmegiň tertibi we Döwlet notariusynyň hünär etikasynyň kadalary Türkmenistanyň Adalat ministrligi tarapyndan tassyklanýar.

23-nji madda. Döwlet notariusynyň möhri, möhürçeleri we blanklary

1. Döwlet notariusynyň döwlet notarial edarasynyň ady we döwlet notariusyna berlen san belgisi görkezilen Türkmenistanyň Döwlet tugrasy şekillendirilen möhri, şeýle hem

möhürçeleri we blanklary bolýar.

2. Döwlet notariuslarynyň möhri, möhürçeleri we blanklary Türkmenistanyň Adalat ministrligi tarapyndan tassyklanýan ýeke-täk nusga boýunça taýýarlanýar. Döwlet notariuslarynyň möhrüniň basylan yzlary we golunyň nusgalary Türkmenistanyň Adalat ministrliginde saklanýar.

3. Blanklary çaphana usuly bilen taýýarlanýar we berk hasabatlylyk resminamalara degişli bolup durýar.

4. Döwlet notarial edaralarynyň möhürleri, möhürçeleri we blanklary Türkmenistanyň Adalat ministrliginiň ýa-da onuň ýerlerdäki edaralarynyň buýurmasy boýunça Türkmenistanyň Döwlet býujetiniň serişdeleriniň hasabyna taýýarlanýar.

5. Notarial işini bes eden döwlet notariusy möhrüni, möhürçelerini we blanklaryny Türkmenistanyň Adalat ministrliginiň degişli ýerli edarasyna tabşyrmaga borçludyr.

24-nji madda. Döwlet notariusynyň borçlaryny ýerine ýetirmek bilen bagly çäklendirmeler

Döwlet notariusynyň şulara hukugy ýokdur:

- 1) özüniň ýa-da ynanylan wekiliniň üsti bilen telekeçilik işi bilen meşgullanmaga;
- 2) mugallymçylyk, ylmy ýa-da döredijilik işinden başga hak tölenýän iş bilen meşgullanmaga;
- 3) şertnamalar baglaşylanda, üýtgedilende we bozulanda araçylyk hyzmatlaryny etmäge;
- 4) maddy bähbitleri almak maksady bilen gulluk ygtyýarlyklaryny esassyz peýdalanmak arkaly fiziki ýa-da ýuridik şahslaryň maddy bähbitleriniň kanagatlandyrylmagyna ýardam etmäge;
- 5) wezipe ygtyýarlyklaryny ýa-da olar bilen bagly mümkinçilikleri peýdalanmak arkaly pul, gymmatlyklar, gaýry emläk ýa-da emläk häsiýetli hyzmatlar, gaýry emläk hukuklary görnüşinde peýda almaga;
- 6) amala aşyrylan notarial hereketlerine degişli bolmadyk resminamalary fiziki we ýuridik şahslardan talap etmäge.

25-nji madda. Notarial hereketlerini amala aşyrmak bilen bagly çäklendirmeler

1. Öz adyna we öz adyndand, öz äriň (aýalynyň), onuň we özüniň ýakyn garyndaşlarynyň adyna we olaryň adyndand, degişli döwlet notarial edaralarynyň, Geňeşleriň, Türkmenistanyň daşary ýurt döwletlerindäki diplomatik wekilhanalarynyň we konsullyk edaralarynyň işgärleriniň adyna we olaryň adyndand, şeýle hem degişli döwlet notarial edarasynyň, Geňeşiň, Türkmenistanyň daşary ýurt döwletlerindäki diplomatik wekilhanasynyň we konsullyk edarasynyň adyna we olaryň adyndand notarial hereketlerini amala aşyrmaga döwlet notariuslarynyň, ygtyýarly wezipeli adamlaryň haky ýokdur.

2. Şu Kanunyň 37-nji maddasynyň birinji böleginde görkezilen wezipeli adamlaryň öz adyna we öz adyndand, öz äriň (aýalynyň), onuň we özüniň ýakyn garyndaşlarynyň adyna we olaryň adyndand, degişli edaralaryň işgärleriniň adyna we olaryň adyndand wesýetnamalary, ynanç hatlaryny tassyklamaga we arzalardaky gollaryň hakykylygyna şaýatlyk etmäge haky ýokdur.

3. Şu maddanyň birinji we ikinji böleklerinde görkezilen ýakyn garyndaşlara ataneler (şol sanda perzentlige alanlar), är-aýal, çagalar (şol sanda perzentlige alnanlar), ata we ene, baba we mama, agtyklar, süýtdeş we doly süýtdeş däl doganlar degişlidir.

4. Şu maddanyň birinji we ikinji böleklerinde görkezilen halatlarda notarial hereketleri beýleki döwlet notariuslary, Geňeşiň wezipeli adamlary tarapyndan amala aşyrylýar.

5. Notarial hereketleri Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda anyk döwlet notariuslary tarapyndan amala aşyrylmaly bolan halatynda notarial hereketleriniň amala aşyrylýan ýeri Türkmenistanyň Adalat ministrligi tarapyndan kesgitlenilýär.

6. Şu maddada bellenilen düzgünleriň bozulmagy bilen amala aşyrylan notarial hereketleri hakyky däldir.

26-njy madda. Döwlet notariusynyň, ygtyýarly wezipeli adamyň jogapkärçiligi

1. Döwlet notariusy, ygtyýarly wezipeli adam bikanun hereketleri amala aşyran halatynda Türkmenistanyň kanunçylygynda göz önünde tutulan jogapkärçiligi çekýärler.

2. Borçlaryny we hünär etikasynyň kadalaryny bozan halatynda döwlet notariusy Türkmenistanyň Adalat ministri tarapyndan Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda jogapkärçilige çekilýär.

III BAP. NOTARIAL IŞINI MALIÝELEŞDIRMEK. NOTARIAL HEREKETLER WE HYZMATLAR ÜÇIN TÖLEG

27-nji madda. Döwlet notarial edaralarynyň işini maliýeleşdirmek

Döwlet notarial edaralary Türkmenistanyň Döwlet býujetiniň serişdeleriniň hasabyna maliýeleşdirilýär.

28-nji madda. Notarial hereketleriň we hyzmatlaryň tölegi

1. Döwlet notariuslary, Geňeşleriň wezipeli adamlary tarapyndan amala aşyrylan notarial hereketleri üçin Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenen möçberde döwlet pajy alynýar. Döwlet pajynyň möçberi Türkmenistanyň Ministrler Kabineti tarapyndan döwlet pajyny hasaplamak üçin bellenýän binýatlyk mukdardan ugur alnyp, göterim möçberinde kesgitlenýär.

2. Döwlet notariuslary, Geňeşleriň wezipeli adamlary her bir notarial taýdan tassyklanan resminamada döwlet pajynyň möçberini görkezýärler.

3. Döwlet notariusy, Geňeşiň wezipeli adamy tarapyndan notarial hereketleri bilen bagly hukuk maslahatlarynyň berilenligi, resminamalardan göçürmeleriň taýýarlananlygy, beýleki hukuk we tehniki hyzmatlaryň edilenligi üçin tölegiň möçberi durmuş töleglerini we beýleki tölegleri hasaplamak üçin Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda bellenen binýatlyk mukdardan ugur alnyp, oňa göterim möçberinde kesgitlenýär.

Notarial hereketleri bilen bagly hukuk maslahatlarynyň berilenligi, resminamalardan göçürmeleriň taýýarlananlygy, beýleki hukuk we tehniki hyzmatlaryň edilenligi üçin nyrhlar we olary almagyň tertibi Türkmenistanyň Maliýe we ykdysadyýet ministrligi bilen ylalaşylyp, Türkmenistanyň Adalat ministrligi tarapyndan tassyklanýar.

4. Gyzyklanýan şahsyň soramagy boýunça döwlet notarial edarasynyň ýa-da Geňeşiň edara jaýlarynyň daşynda amala aşyrylan notarial hereketleri üçin bellenen döwlet pajy iki esse möçberde tölenýär we mundan başga-da gyzyklanýan şahslar şol hereketleri amala aşyrmak üçin gidip-gelmek bilen bagly edilen hakyky çykdajylary hem tölemelidirler.

5. Türkmenistanyň daşary ýurt döwletlerindäki diplomatik wekilhanalarynyň we konsullyk edaralarynyň wezipeli adamlary tarapyndan notarial hereketleriň amala aşyrylanlygy üçin Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda konsullyk ýygymy, şeýle hem notarial hereketlerini amala aşyrmak bilen bagly çykdajylar alynýar.

IV BAP. NOTARIAL IŞINE GÖZEGÇILIK

29-njy madda. Döwlet notariusynyň işine gözegçilik

1. Amala aşyrylýan notarial hereketleriň kanunylygyna we Notarial iş önümçiligini alyp barmagyň düzgünleriniň berjaý edilişine gözegçiligi Türkmenistanyň Adalat ministrligi amala aşyrýar.

2. Döwlet notariusy, ygtyýarly wezipeli adam tarapyndan Türkmenistanyň salgyt kanunçylygynyň berjaý edilişine gözegçiligi Türkmenistanyň salgyt edaralary amala aşyrýar.

3. Döwlet notariusy tarapyndan jenaýatçylykly ýol bilen alnan girdejileriň kanunlaşdyrylmagyna, terrorçylygyň maliýeleşdirilmegine we köpçülikleýin gyrys ýaragynyň ýaýradylmagynyň maliýeleşdirilmegine garşy hereket etmek boýunça Türkmenistanyň kanunçylygynyň berjaý edilişine gözegçilik ygtyýarly döwlet edaralary tarapyndan amala aşyrylýar.

4. Döwlet notariusynyň, ygtyýarly wezipeli adamyň işine gözegçilik edýän edaralaryň wezipeli adamlarynyň olaryň borçlaryny ýerine ýetirmekleri bilen gatnaşygy bolan maglumatlar we resminamalar, amala aşyrylýan (amala aşyrylan) notarial hereketleri, fiziki we ýuridik şahslar bilen hasaplaşyklar, şeýle hem beýleki zerur resminamalar bilen tanyşmaga hukugy bardyr.

5. Döwlet notariusynyň, ygtyýarly wezipeli adamyň işine gözegçilik edýän edaralaryň wezipeli adamlary döwlet notariusynyň, ygtyýarly wezipeli adamyň işini barlan wagtynda özüne mälim bolan notarial hereketlerini amala aşyrmagyň syrny saklamaga borçludylar. Syryň aýan edilmegi we ýetirilen zyýan üçin bu adamlar Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda jogapkärçilik çekýärler.

30-njy madda. Notariat we notarial işi bilen bagly gatnaşyklary düzgünleşdirmek boýunça Türkmenistanyň Adalat ministrliginiň ygtyýarlyklary

Türkmenistanyň Adalat ministrligi:

1) döwlet notariuslarynyň ilata hukuk hyzmatyny etmek çygrynda kanunylygy üpjün etmek we guramak boýunça işine ýolbaşçylygy, utgaşdyrmagy we gözegçilik etmegi amala aşyrýar;

2) Notarial hereketlerini amala aşyrmagyň tertibi hakynda düzgünnamany tassyklaýar;

3) Geňeşleriň wezipeli adamlary tarapyndan Notarial hereketlerini amala aşyrmagyň tertibi hakynda düzgünnamany tassyklaýar;

4) Türkmenistanyň Ministrler Kabinetiniň ýanyndaky Baş arhiw müdirligi bilen ylalaşmak boýunça Notarial iş önümçiligini alyp barmagyň düzgünlerini tassyklaýar;

5) Tälim almagy geçmegiň tertibini tassyklaýar;

6) notariatyň we notarial işiniň meseleleri boýunça usulyýet gollanmalaryny we düşündiriş materiallaryny işläp taýýarlaýar;

7) Notarial hereketlerini bellige almagyň sanawyny, notarial iş önümçiliginiň kitaplarynyň görnüşlerini, notarial şahadatnamalaryň, geleşikleriň, şaýatlyk edilýän resminamalaryň, tassyklaýjy ýazgylaryň we beýleki notarial namalarynyň nusgalaryny, şeýle hem blanklaryň görnüşlerini işläp taýýarlaýar hem-de tassyklaýar;

8) ygtyýarlyklarynyň çäklerinde şu Kanuna laýyklykda notarial işini düzgünleşdirmegi amala aşyrýar;

9) notarial hereketleri bilen bagly hukuk maslahatlarynyň berlenligi, resminamalardan göçürmeleriň taýýarlananlygy, beýleki hukuk we tehniki hyzmatlaryň edilenligiüçin nyrhlary we olary almagyň tertibini bellenen tertipde tassyklaýar;

10) döwlet notariuslarynyň hünär synagyny geçirýär;

11) bellenen tertipde döwlet notariuslaryny düzgün-nyzam jogapkärçiligine çekmek meselelerine seredýär;

12) notarial işiniň meseleleri boýunça gollanmalary we usulyýet maslahatlaryny neşir edýär;

13) döwlet notariuslary tarapyndan notarial hereketleri amala aşyrylanda Türkmenistanyň kanunçylygynyň berjaý edilişine barlaglary geçirýär;

14) şu Kanunda, Türkmenistanyň beýleki kadalaşdyryjy hukuk namalarynda göz önünde tutulan gaýry ygtyýarlyklary amala aşyrýar.

V BAP. DÖWLET NOTARIAL EDARALARY

31-nji madda. Döwlet notarial edaralary

1. Döwlet notarial edaralary döwlet notariuslarynyň notarial işini amala aşyrmaklarynyň guramaçylyk görnüşi bolup durýar.

2. Türkmenistanyň Adalat ministrligi döwlet notarial edaralarynyň sanawyny ýöredýär we olaryň işiniň tertibini kesgitleýär.

32-nji madda. Döwlet notarial edaralarynyň işiniň guralyşy

1. Türkmenistanyň Adalat ministrligi döwlet notarial edaralaryny döredýär we ýatyryýar, olaryň işine ýolbaşçylyk edýär.

Döwlet notarial edaralarynyň düzümi we işgärleriniň sany bellenen tertipde Türkmenistanyň Adalat ministri tarapyndan tassyklanýar.

2. Aşgabat şäherinde we welaýatlaryň merkezi bolan şäherlerde döwlet notarial edaralarynyň biri birinji döwlet notarial edarasynyň hökmünde döredilýär.

Birinji döwlet notarial edarasyny notarial hereketlerini amala aşyrmak bilen bir hatarda degişli dolandyryş-çäk birlikleriniň döwlet notarial edaralaryna usulyýet ýolbaşçylygyny amala aşyryýar, döwlet notariuslarynyň işini utgaşdyryýar, döwlet notariuslarynyň hünärleriniň ýokarlandyrylmagyna ýardam edýär, döwlet häkimiýet edaralarynda döwlet notariuslarynyň bähbitlerini goraýar we olara wekilçilik edýär, notariatyň we notarial işiniň meseleleri boýunça kadalaşdyryjy hukuk namalarynyň taslamalarynyň işlenilip taýýarlanylmagyna gatnaşýar, notarial arhiwinde saklanýan notarial resminamalaryň öwezliklerini, nusgalaryny we olardan göçürmeleri berýär.

Türkmenistanyň Adalat ministrligi tarapyndan birinji döwlet notarial edarasyna has çylşyrymly notarial hereketleriň amala aşyrylmagy ýüklenilip bilner.

3. Döwlet notarial edarasyny ýuridik şahs bolup durýar, onuň Türkmenistanyň Döwlet tugrasy şekillendirilen we öz ady ýazylan möhri, şeýle hem möhürçeleri we blanklary bardyr. Döwlet notarial edarasyna müdir ýolbaşçylyk edýär.

4. Döwlet notarial edaralary, olaryň ýerleşýän çägi boýunça edara jaýlary bilen ýerine ýetiriji häkimiýetiň ýerli edaralary tarapyndan üpjün edilýär.

Döwlet notarial edaralarynyň işgärleri gulluk bilen baglanyşykly başga ýere işe geçirilen halatynda ýerine ýetiriji häkimiýetiň ýerli edaralary tarapyndan gulluk ýaşaýyş jaýlary bilen üpjün edilýär.

5. Döwlet notarial edaralary statistika we maliýe hasabatlylygyny Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenen tertipde ýöredýär we notarial hereketleriniň amala aşyrylmagy, döwlet paçalaryny we beýleki tölegleri tutup almak bilen bagly hasabatlary Türkmenistanyň Adalat ministrligine we beýleki degişli döwlet edaralaryna berýär.

33-nji madda. Notarial arhiwi

1. Notarial arhiwi notarial işiniň netijesinde emele gelýän resminamalary toplamak, hasaba almak, peýdalanmak we Türkmenistanyň kanunçylygy bilen bellenen möhletleriň dowamynda abat saklamak üçin döredilýär.

2. Döwlet notarial edarasynyň notarial arhiwi degişli döwlet notarial edarasynda ýa-da ýokarda durýan döwlet notarial edarasynda saklanýar.

Döwlet notariusy arhiwdäki resminamalaryň abat saklanylmagyny üpjün edýär.

3. Arhiw resminamalaryň saklanylmaly möhleti geçenden soň, olar Türkmenistanyň döwlet arhiwlerine Türkmenistanyň kanunçylygynda belenen tertipde tabşyrylýar.

II bölüm. NOTARIAL HEREKETLERINI AMALA AŞYRMAK

VI BAP. NOTARIAL HEREKETLERINI AMALA AŞYRMAK BOÝUNÇA DÖWLET NOTARIUSLARYNYŇ WE BEÝLEKI WEZIPELI ADAMLARYŇ YGTYÝARLYKLARY

34-nji madda. Döwlet notariuslary tarapyndan amala aşyrylýan notarial hereketleri

1. Döwlet notariuslary şu notarial hereketlerini amala aşyrýarlar:

1) geleşikleri (şertnamalary, wesýetnamalary, ynanç hatlaryny, nika şertnamalaryny we beýlekileri) tassyklaýarlar;

2) mirasy goramaga zerur çäreleri görýärler;

3) mirasa bolan hukuk hakynda şahadatnama berýärler;

4) umumy eýeçilikdäki paýa bolan hukuk hakynda şahadatnama berýärler;

5) kanun tarapyndan belenen halatlarda ýaşayyş jaýyny, öýi, ýazlaglyk öýüni we beýleki gozgalmaýan emlägi aýrybaşgalamaga gadaganlyk girizýärler;

6) resminamalaryň nusgalarynyň we olardan göçürmeleriň dogrulygyna şaýatlyk edýärler;

7) resminamalarydaky gollaryň hakykylygyna şaýatlyk edýärler;

8) resminamalaryň bir dilden beýleki dile terjimesiniň dogrulygyna şaýatlyk edýärler;

9) adamyň diriligi barada fakty tassyklaýarlar;

10) adamyň kesgitli bir ýerde barlygy barada fakty tassyklaýarlar;

11) adamyň ýüz keşbiniň suratdaky şekil bilen kybapdaşlygyny tassyklaýarlar;

12) resminamalaryň görkezilen wagtyny tassyklaýarlar;

13) fiziki we ýuridik şahslaryň arzalaryny beýleki fiziki we ýuridik şahslara berýärler;

- 14) puly we gymmatly kagyzlary depozite kabul edýärler;
- 15) ýerine ýetiriliş ýazgylaryny amala aşyrýarlar;
- 16) wekselleriň garşylyknamalaryny amala aşyrýarlar;
- 17) çekleri tölege görkezýärler we çekleriň tölenmänligini tassyklaýarlar;
- 18) resminamalary saklamak üçin kabul edýärler;
- 19) deňiz garşylyknamalaryny amala aşyrýarlar;
- 20) subutnamalary üpjün edýärler.

2. Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda döwlet notariuslaryna beýleki notarial hereketlerini amala aşyrmak hem ýüklenip bilner.

35-nji madda. Geňeşleriň wezipeli adamlary tarapyndan amala aşyrylýan notarial hereketleri

1. Geňeşleriň wezipeli adamlary şu notarial hereketleri amala aşyrýarlar:

- 1) wesýetnamalary tassyklaýarlar;
- 2) ynanç hatlaryny tassyklaýarlar;
- 3) mirasy goramaga zerur çäreleri görýärler;
- 4) resminamalaryň nusgalarynyň we olardan göçürmeleriň dogrulygyna şaýatlyk edýärler;
- 5) resminamalarydaky gollaryň hakykylygyna şaýatlyk edýärler.

2. Geňeşleriň wezipeli adamlary tassyklan wesýetnamasynyň asyl nusgasynyň birini özünde galdyrmak bilen onuň asyl nusgasynyň birini bolsa haýal etmezden wesýet edijiniň hemişelik ýaşaýan ýeri boýunça döwlet notarial edarasyna ibermäge borçludur.

3. Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda Geňeşleriň wezipeli adamlaryna şu maddada göz önünde tutulmadyk beýleki notarial hereketlerini amala aşyrmak wezipesi hem ýüklenip bilner.

36-njy madda. Türkmenistanyň daşary ýurt döwletlerindäki diplomatik wekilhanalarynyň we konsullyk edaralarynyň wezipeli adamlary tarapyndan amala aşyrylýan notarial hereketleri

1. Türkmenistanyň daşary ýurt döwletlerindäki diplomatik wekilhanalarynyň we konsullyk edaralarynyň wezipeli adamlary şu notarial hereketlerini amala aşyrýarlar:

1) geleşikleri (şertnamalary, wesýetnamalary, ynanç hatlaryny we beýlekiler) tassyklaýarlar, muňa Türkmenistanda ýerleşýän gozgalmaýan emlägi aýrybaşgalamak we girew goýmak baradaky geleşikler girmeyär;

2) mirasy goramaga zerur çäreleri görýärler;

3) mirasa bolan hukuk hakynda şahadatnama berýärler;

4) är-aýalyň (öňki är-aýalyň) umumy eýeçiligindäki paýa bolan hukuk hakynda şahadatnama berýärler;

5) resminamalaryň nusgalarynyň we olardan göçürmeleriň dogrulygyna şaýatlyk edýärler;

6) resminamalarydaky gollaryň hakykylygyna şaýatlyk edýärler;

7) resminamalaryň bir dilden beýleki dile terjimesiniň dogrulygyna şaýatlyk edýärler;

8) adamyň diriligi barada fakty tassyklaýarlar;

9) adamyň kesgitli bir ýerde barlygy barada fakty tassyklaýarlar;

10) adamyň ýüz keşbiniň suratdaky şekil bilen kybapdaşlygyny tassyklaýarlar;

11) resminamalaryň görkezilen wagtyny tassyklaýarlar;

12) pullary we gymmatly kagyzlary depozite kabul edýärler;

13) ýerine ýetiriliş ýazgylaryny amala aşyrýarlar;

14) resminamalary saklamak üçin kabul edýärler;

15) deňiz garşylyknamalaryny amala aşyrýarlar;

16) subutnamalary üpjün edýärler.

2. Türkmenistanyň daşary ýurt döwletlerindäki diplomatik wekilhanalarynyň we konsullyk edaralarynyň wezipeli adamlary tassyklan wesýetnamasynyň asyl nusgasynyň birini özünde galdyrmak bilen onuň asyl nusgasynyň birini bolsa haýal etmezden wesýet edijiniň hemişelik ýaşaýan ýeri boýunça döwlet notarial edarasyna ibermäge borçludur.

3. Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda Türkmenistanyň daşary ýurt döwletlerindäki diplomatik wekilhanalarynyň we konsullyk edaralarynyň wezipeli adamlaryna şu maddada göz önünde tutulmadyk beýleki notarial hereketlerini amala aşyrmak wezipesi hem yüklenip bilner.

37-nji madda. Wezipeli adamlar tarapyndan notarial taýdan tassyklanylana deňleşdirilen wesýetnamalaryň we ynanç hatlarynyň tassyklanylmagy hem-de arzalardaky gollaryň hakykylygyna şaýatlyk edilmegi

1. Notarial taýdan tassyklanylan resminamalara şular deňleşdirilýär:

1) hassahanalarda, ýatymlaýyn şertlerde lukmançylyk kömegini edýän beýleki döwlet saglygy goraýyş edaralarynda bejerişde bolýan ýa-da gartaşan adamlar we maýyplar üçin öý-internatlarynda ýaşaýan adamlaryň şol hassahanalaryň, ýatymlaýyn şertlerde lukmançylyk kömegini edýän beýleki döwlet saglygy goraýyş edaralarynyň baş lukmanlary, olaryň lukmançylyk bölümi boýunça orunbasarlary ýa-da nobatçy lukmanlary, gartaşan adamlar we maýyplar üçin öý-internatlarynyň bolsa müdirleri we baş lukmanlary tarapyndan tassyklanan wesýetnamalary we ynanç hatlary, şeýle hem gollaryň hakykylygyna şaýatlyk edilen arzalary;

2) Türkmenistanyň Döwlet baýdagynyň astynda ýüzýän deňiz gämilerinde ýa-da içerki suwlarynda ýüzüşi amala aşyrýan gämilerde ýüzüş wagtynda bolýan adamlaryň şol gämileriň kapitanlary (serkerdeleri) tarapyndan tassyklanan wesýetnamalary we gollaryň hakykylygyna şaýatlyk edilen arzalary;

3) gözleg we şolar ýaly beýleki ekspedisiýalarda bolýan adamlaryň şol ekspedisiýalaryň başlyklary tarapyndan tassyklanan wesýetnamalary we gollaryň hakykylygyna şaýatlyk edilen arzalary;

4) harby hassahanalarda we beýleki harby-bejeriş edaralarynda we harby-lukmançylyk bölümlerinde bejerişde bolýan harby gullukçylaryň we beýleki adamlaryň şol harby hassahanalaryň we beýleki harby-bejeriş edaralarynyň we harby-lukmançylyk bölümleriniň serkerdeleri, olaryň lukmançylyk bölümi boýunça orunbasarlary, uly we nobatçy lukmanlary tarapyndan tassyklanan wesýetnamalary we ynanç hatlary, şeýle hem gollaryň hakykylygyna şaýatlyk edilen arzalary;

5) döwlet notariuslarynyň we ygtyýarly wezipeli adamlaryň ýok ýerlerindäki harby bölümleriň, birikmeleriň, harby edaralaryň we harby okuw mekdepleriniň ýerleşýän ýerlerinde harby gullukçylarynyň, şonuň ýaly-da işgärleriniň, olaryň maşgala agzalarynyň we harby gullukçylaryň maşgala agzalarynyň şol harby bölümleriň, birikmeleriň, harby edaralaryň serkerdeleri we harby okuw mekdepleriniň rektorlary (müdirleri) tarapyndan tassyklanan wesýetnamalary we ynanç hatlary, şeýle hem gollaryň hakykylygyna şaýatlyk edilen arzalary;

6) ýörite dikeldiş merkezinde, wagtlaýyn saklaw gabawhanasynda, derňew gabawhanasynda we düzediş edaralarynda bolýan adamlaryň şol edaralaryň ýolbaşçylary tarapyndan tassyklanan wesýetnamalary we ynanç hatlary, şeýle hem gollaryň hakykylygyna şaýatlyk edilen arzalary.

2. Şu maddanyň birinji böleginde göz önünde tutulan wesýetnamalar tassyklananda şaýatlar gatnaşdyrylyp bilner. Şu halatda wesýetnama wesýet ediji we şaýatlar tarapyndan

gol çekilmelidir.

3. Şu maddanyň birinji böleginde görkezilen wezipeli adamlar tassyklan wesýetnamasynyň asyl nusgasynyň birini özünde galdyrmak bilen onuň asyl nusgasynyň birini bolsahäýal etmezden wesýet edijiniň hemişelik ýaşayan ýeri boýunça döwlet notarial edarasyna ibermäge borçludyr.

Eger wesýet edijiniň Türkmenistanda hemişelik ýaşayan ýeri bolmasa ýa-da wesýet edijiniň ýaşayan ýeri näbelli bolsa, wesýetnama Türkmenistanyň Adalat ministrligine iberilýär, olbolsa wesýetnamanyň saklanyljak döwlet notarial edarasyny kesgitleýär.

4. Deňiz gämileriniň kapitanlary (serkerdeleri) tassyklan wesýetnamalarynyň asyl nusgasynyň birini soňra wesýet edijiniň hemişelik ýaşayan ýeri boýunça döwlet notarial edarasyna ibermek üçin Türkmenistanyň portunyň başlygyna ýa-da daşary ýurt portunyň ýerleşýän döwletindäki Türkmenistanyň diplomatik wekilhanasynyň we konsullyk edarasynyň wezipeli adamsyna bermäge borçludyr.

5. Wezipeli adamlar tarapyndan wesýetnamalary we ynanç hatlaryny tassyklamak, arzalardaky gollaryň hakykylygyna şaýatlyk etmek şu Kanunyň talaplaryny berjaý etmek bilen geçirilýär.

6. Döwlet notariusy saklamaga gelip gowşan wesýetnamanyň kanunylygyny barlamaga we onuň kanuna laýyk gelmeýänligi anyklanan halatynda bu barada wesýet edijä we wesýetnamany tassyklan wezipeli adama habar bermäge borçludyr.

III bölüm. NOTARIAL HEREKETLERINI AMALA AŞYRMAGYŇ DÜZGÜNLERI

VII BAP. NOTARIAL HEREKETLERINI AMALA AŞYRMAGYŇ UMUMY DÜZGÜNLERI

38-nji madda. Notarial hereketlerini amala aşyrmagyň tertibi

Notarial hereketlerini amala aşyrmagyň tertibi şu Kanun, Türkmenistanyň beýleki kadalaşdyryjy hukuk namalary we Türkmenistanyň Adalat ministrligi tarapyndan tassyklanýan Notarial hereketlerini amala aşyrmagyň tertibi hakynda düzgünnama bilen bellenýär.

39-njy madda. Notarial hereketleriň amala aşyrylýan ýeri

1. Notarial hereketleri döwlet notarial edarasynyň, şeýle hem Geňeşleriň edara jaýlarynda amala aşyrylýar, muňa notarial hereketiniň Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda anyk kesgitlenen ýerde amala aşyrylmalydygy baradaky halatlar girmeýär.

2. Eger notarial hereketleri öz bähbidine amala aşyrylýan adamlar notarial hereketleriň amala aşyrylýan edara jaýyna baryp bilmeýän bolsalar, notarial hereketlerini şu maddanyň birinji böleginde görkezilen edara jaýlaryň daşynda amala aşyrylyp bilner.

Eger notarial hereketi döwlet notarial edarasynyň ýa-da Geňeşiň edara jaýlarynyň daşynda amala aşyrylýan bolsa, resminamadaky tassyklaýjy ýazgyda we Notarial hereketlerini bellige almagyň sanawynda salgysyny we wagtyny görkezmek bilen notarial hereketiň amala aşyrylýan ýeri ýazylýar.

3. Türkmenistanyň daşary ýurt döwletlerindäki diplomatik wekilhanalarynyň we konsullyk edaralarynyň wezipeli adamlarynyň notarial hereketleriniň amala aşyrylýan ýeri Türkmenistanyň diplomatik wekilhanalary we konsullyk edaralary hakynda Türkmenistanyň kanunçylygy bilen kesgitlenýär.

40-njy madda. Notarial hereketlerini amala aşyrmagyň möhletleri

1. Notarial hereketi döwlet pajyny tölemek bilen notarial hereketini amala aşyrmak üçin zerur bolan ähli resminamalaryň berlen güni amala aşyrylýar.

2. Fiziki we ýuridik şahslardan goşmaça maglumatlary we resminamalary talap etmegiň ýa-da resminamalary bilermenler seljermesine ibermegiň zerurlygy bilen bagly notarial hereketiniň amala aşyrylmagy gaýra goýlup bilner.

3. Şeýle halatlarda notarial hereketini amala aşyrmagyň gaýra goýulýan möhleti bir aýdan geçmeli däldir, muňa daşary ýurt döwletiniň çäginde tabşyrygy ýerine ýetirmek bilen bagly halatlar girmeýär.

4. Başga gyzyklanýan şahsyň tassyklamagy soraýan hukugy ýa-da fakty barada jedelleşmek üçin kazyýete ýüz tutmak isleýän raýatlaryň soramagy boýunça hem notarial hereketleriniň amala aşyrylmagy gaýra goýlup bilner. Şu halatda döwlet notariusy tarapyndan notarial hereketiniň amala aşyrylmagy ýigrimi iş gününden köp bolmadyk möhlete gaýra goýulýar. Eger bellenen möhletde gyzyklanýan şahsyň arzasynyň gelip gowşanlygy barada kazyýetden ýazmaça habar alynmasa, döwlet notariusy notarial hereketini amala aşyrýar.

5. Başga gyzyklanýan şahsyň tassyklamagy soraýan hukugy ýa-da fakty barada jedelleşmek üçin gyzyklanýan şahsyň arzasynyň gelip gowşanlygy barada kazyýetden ýazmaça habar alnan halatynda notarial hereketiniň amala aşyrylmagy şol iş kazyýet tarapyndan çözülýänçä togtadylýar.

6. Notarial hereketleriniň amala aşyrylmagynyň gaýra goýulmagy we togtadylmagy üçin Türkmenistanyň kanunçylygynda gaýry esaslar hem bellenen bilner.

41-nji madda. Notarial hereketlerini amala aşyrmak üçin ýüz tutanyň şahsyýetini anyklamak

1. Notarial hereketleri amala aşyrylanda döwlet notariusy, ygtyýarly wezipeli adam notarial hereketini amala aşyrmak üçin ýüz tutan adamyň, onuň wekiliniň ýa-da ýuridik şahsyň wekiliniň şahsyýetini anyklaýar.

2. Şahsyýeti anyklamak notarial hereketini amala aşyrmak üçin ýüz tutan adamyň şahsyýetine degişli islendik şübhelenmeleri aradan aýyrýan onuň pasportynyň ýa-da beýleki resminamalarynyň esasynda geçirilýär.

42-nji madda. Geleşige gatnaşýan fiziki şahslaryň kämillik ukybyny we ýuridik şahslaryň hukuk ukybyny barlamak

1. Geleşikler tassyklananda geleşige gatnaşýan fiziki şahslaryň kämillik ukyby anyklanýar we ýuridik şahslaryň hukuk ukyby barlanýar. Geleşik wekil tarapyndan amala aşyrylan halatynda onuň ygtyýarlyklary barlanýar.

2. Wesýetnama tassyklanylanda onda döwlet notariusy wesýet edijiniň kämillik ukybyny görkezmäge borçludyr.

43-nji madda. Notarial resminamalara gol çekmegiň tertibi

1. Notarial taýdan tassyklanýan geleşikler, şeýle hem arzalar we gaýry resminamalar döwlet notariusynyň, ygtyýarly wezipeli adamyň gatnaşmagynda gol çekilýär.

2. Geleşikler tassyklananda we gaýry notarial hereketleri amala aşyrylanda Türkmenistanyň kanunçylygynda göz önünde tutulan halatlarda geleşiklere gatnaşyjylaryň we notarial hereketlerini amala aşyrmak üçin ýüz tutan beýleki şahslaryň gollarynyň hakykylygy barlanýar.

3. Eger döwlet notariusynda ýuridik şahslaryň wezipeli adamlarynyň gollarynyň bellenen tertipde berlen nusgasy bar bolsa we gollaryň hakykylygy şübhe döretmeýän bolsa, ol görkezilen wezipeli adamlaryň hut özleriniň gatnaşmaklaryny talap etmän biler.

4. Notarial taýdan tassyklanan geleşikleriň, şeýle hem arzalaryň we gaýry resminamalaryň mazmuny döwlet notariusy, ygtyýarly wezipeli adam tarapyndan gatnaşyjylaryň hemmesine sesli okalyp berilmelidir ýa-da notarial hereketini amala aşyrmak üçin ýüz tutan şahslar tarapyndan okalmalydyr.

5. Sowatsyzlygy, synasynda ýetmezi ýa-da keselliligi zerarly resminama hut öz eli bilen gol çekip bilmeýän adam oňa döwlet notariusynyň, ygtyýarly wezipeli adamyň gatnaşmagynda gol çekmegi başga adama ynanyp biler. Soňkynyň goly döwlet notariusy, ygtyýarly wezipeli adam tarapyndan tassyklanmalydyr. Şunda adamyň şol resminama näme üçin hut özüniň gol çekip bilmeýänliginiň sebäbi tassyklaýjy ýazgyda görkezilmelidir.

44-nji madda. Notarial hereketleri amala aşyrylanda audio we wideo ýazgylary peýdalanmak

1. Notarial hereketiniň amala aşyrylmagyny belläp almak üçin ýüz tutan şahslaryň soramagy we olaryň hasabyna ýa-da döwlet notariusynyň, ygtyýarly wezipeli adamyň başlangyjy boýunça audio we wideo ýazgy geçirilip bilner.

2. Audio we wideo ýazgynyň döwlet notariusynyň, ygtyýarly wezipeli adamyň başlangyjy boýunça amala aşyrylan halatynda bu barada ýüz tutan şahslara duýdurylýar.

3. Audio we wideo ýazgylaryň geçirilmegi hakynda tassyklaýjy ýazgyda bellik edilýär we olar arhiwde bilelikde saklanýar.

45-nji madda. Notarial hereketini amala aşyrmak üçin zerur bolan maglumatlary we resminamalary talap etmek

Döwlet notariusy, ygtyýarly wezipeli adam notarial hereketlerini amala aşyrmak üçin zerur bolan maglumatlary we resminamalary ýuridik şahslardan talap etmäge haklydyr. Talap edilen maglumatlar we resminamalar bir aý möhletde berilmelidir, muňa daşary ýurt döwletiniň çäginde tabşyryklary ýerine ýetirmek bilen bagly halatlar girmeyär.

46-njy madda. Hünärmenleri çekmek

1. Notarial hereketini amala aşyrmak ýörite bilimi ýa-da endigi talap edýän halatynda (resminamalary gözden geçirmek, audio-wideo ýazgy etmek we ş.m.), notarial hereketiniň amala aşyrylmagy barada ýüz tutan şahsyň hasabyna döwlet notariusy, ygtyýarly wezipeli adam öz başlangyçlary ýa-da ýüz tutan şahsyň başlangyjy boýunça maslahat we tehniki ýa-da başga kömegi almak üçin hünärmeni çekip biler.

2. Hünärmen notarial iş önümçiliginiň barşynda bilermenler seljermesi häsiýetli ýörite barlaglar geçirmezden dilden ýa-da ýazmaça görnüşde maslahatlar berýär.

3. Hünärmeniň çekilenligi barada berilýän resminamada bellik edilýär.

47-nji madda. Notarial hereketlerini amala aşyrmaga berilýän resminamalara bildirilýän talaplar

1. Döwlet notariusy, ygtyýarly wezipeli adam öçürip aýrylan, goşmaça ýazylan, çyzylan sözleri we gaýry bellik etmezden girizilen düzedişleri bolan resminamalary, şeýle hem galam bilen doldurylan resminamalary we ýazgysyny okap bolmaýan resminamalary notarial hereketlerini amala aşyrmak üçin kabul etmeýärler.

2. Notarial taýdan tassyklanylýan geleşikleriň ýazgysy düşnükli we dürs ýazylan ýa-da çap edilen bolmalydyr, resminamanyň mazmunyna degişli sanlar we möhletler iň bolmanda bir gezek sözler bilen aňladylmalydyr, ýuridik şahslaryň atlary bolsa, olaryň salgylaryny görkezmek bilen gysgaldylan ýazylmalydyr, fiziki şahsyň familiýasy, ady we atasynyň ady, onuň ýaşayan ýeriniň salgysy bolsa doly ýazylyp görkezilmelidir.

3. Möçberi bir kagyздan geçýän resminamalaryň kagyzlary tikilen, sahypalanan we möhür basylyp berkidilen bolmalydyr.

48-nji madda. Tassyklaýjy ýazgyny amala aşyrmak, şahadatnama bermek we karar çykarmak

1. Geleşikleriň tassyklanylmagy, resminamalaryň nusgalarynyň we olardan göçürmeleriň dogrulygyna şaýatlyk edilmegi, resminamalaryň bir dilden beýleki dile terjimesiniň dogrulygyna şaýatlyk edilmegi, şeýle hem resminamalaryň gollaryň hakykylygyna şaýatlyk edilmegi bu barada resminamada tassyklaýjy ýazgylary amala aşyrmak we möhür basmak arkaly amala aşyrylýar.

2. Miraslyk hukugy, eýeçilik hukugy, adamyň diriliginiň we kesgitli bir ýerde barlygynyň faktlarynyň, adamyň ýüz keşbiniň suratdaky şekil bilen kybapdaşlygynyň, resminamalaryň saklamak üçin kabul edilmeginiň tassyklanylmagy, resminamalaryň görkezilen wagtyň tassyklanylmagy tassyk edilip, degişli şahadatnamalar berilýär.

3. Miras emlägine dolandyryjy bellenende we seljerme bellenende degişli kararlar çykarylýar.

49-njy madda. Ýitirilen resminamanyň öwezligini we resminamalaryň nusgalaryny we şolardan göçürmeleri bermek

1. Döwlet notariusy, ygtyýarly wezipeli adam tarapyndan tassyklanan ýa-da berlen resminamanyň ýitirilen halatynda notarial hereketleri özleri babatda ýa-da tabşyrygy boýunça amala aşyrylan fiziki we ýuridik şahslaryň ýa-da olaryň wekilleriniň ýazmaça arzasy boýunça ýitirilen resminamanyň öwezligi, resminamanyň nusgasy ýa-da resminamadan göçürme berilýär.

2. Döwlet notarial edaralary şu Kanunyň talaplaryna laýyklykda saklamak üçin gelip gowşan wesýetnamalaryň öwezligini berýärler.

3. Döwlet notarial edaralarynda saklanýan notarial resminamalaryň nusgalary, olardan göçürmeler şu Kanunda göz önünde tutulan düzgünleriň berjaý edilmegi bilen berilýär.

50-nji madda. Notarial hereketlerini bellige almagyň sanawyndan göçürme bermek

Döwlet notariusy, ygtyýarly wezipeli adam notarial hereketleri özleri babatda ýa-da tabşyrygy boýunça amala aşyrylan fiziki şahslaryň ýazmaça arzalary ýa-da ýuridik şahslaryň hat üsti bilen soramagy boýunça Notarial hereketlerini bellige almagyň sanawyndan göçürme berýär.

51-nji madda. Notarial hereketlerini bellige almak

Döwlet notariuslary, ygtyýarly wezipeli adamlar tarapyndan amala aşyrylýan ähli notarial hereketleri Notarial hereketlerini bellige almagyň sanawynda (şol sanda notariatyň bir bitewi maglumat ulgamynyň elektron sanawynda) bellige alynýar. Notarial hereketiň sanawda bellige alnan belgisi bu adamlar tarapyndan berilýän resminamalarda we tassyklaýjy ýazgylarda görkezilýär.

52-nji madda. Notarial hereketlerini amala aşyrmakdan ýüz döndermek

1. Döwlet notariusy, ygtyýarly wezipeli adam şu halatlarda notarial hereketini amala aşyrmakdan ýüz dönderýär, eger:

1) hereket başga döwlet notariusy, ygtyýarly wezipeli adam tarapyndan amala aşyrylmaga degişli bolsa;

2) notarial hereketini amala aşyrmak üçin kämillik ukyby ýok adamyň, fiziki ýa-da ýuridik şahsyň degişli ygtyýarlyklary bolmadyk wekili ýüz tutan bolsa;

3) şeýle hereketiň amala aşyrylmagy Türkmenistanyň kanunçylygynyň gaýry talaplaryna garşy gelýän bolsa.

2. Eger notarial hereketlerini amala aşyrmak üçin berlen resminamalar Türkmenistanyň kanunçylygynyň talaplaryna laýyk gelmeýän bolsa ýa-da olarda raýatlaryň abraýyny we mertebesini peseldýän maglumatlar bar bolsa, şeýle resminamalar döwlet notariusy, ygtyýarly wezipeli adam tarapyndan kabul edilmeýär.

3. Fiziki ýa-da ýuridik şahsa notarial hereketini amala aşyrmakdan ýüz dönderen döwlet notariusy, ygtyýarly wezipeli adam ol fiziki ýa-da ýuridik şahsyň ýazmaça arzasy boýunça ýüz dönderilmeginiň sebäplerini ýazmaça görnüşde beýan etmelidir we oňa şikaýat etmegiň tertibini düşündirmelidir. Şu halatlarda notarial hereketini amala aşyrmakdan ýüz dönderilmegi ýüz tutulan gününden soň baş iş gününden giç bolmadyk möhletde döwlet notariusy, ygtyýarly wezipeli adam tarapyndan notarial hereketini amala aşyrmakdan ýüz döndermek hakynda karar çykarmak arkaly resmileşdirilýär.

4. Türkmenistanyň diplomatik wekilhanalarynyň we konsullyk edaralarynyň işini düzgünleşdirýän kadalaşdyryjy hukuk namalary bilen Türkmenistanyň daşary ýurt döwletlerindäki diplomatik wekilhanalarynyň we konsullyk edaralarynyň wezipeli adamlary tarapyndan notarial hereketlerini amala aşyrmakdan ýüz döndermek üçin gaýry esaslار hem belenip, şeýle hem şeýle ýüz döndermegiň başga tertibi belenip bilner.

53-nji madda. Notarial hereketlere ýa-da olary amala aşyrmakdan ýüz dönderilmegine şikaýat etmek

1. Amala aşyrylan notarial hereketini ýa-da notarial hereketini amala aşyrmakdan ýüz dönderilmegini nädogry hasaplaýan gyzyklanýan şahs bu barada döwlet notariusynyň iş çägi boýunça kazyýete şikaýat etmäge haklydyr.

2. Amala aşyrylan notarial hereketi ýa-da notarial hereketini amala aşyrmakdan ýüz dönderilmegini nädogry hasaplaýan gyzyklanýan şahs bu barada döwlet notariusynyň iş çägi ýa-da Geňeşiň ýerleşýän ýeri boýunça kazyýete şikaýat etmäge haklydyr.

3. Türkmenistanyň daşary ýurt döwletindäki diplomatik wekilhanasynyň we konsullyk edarasynyň wezipeli adamy tarapyndan hukuk esassyz amala aşyrylan notarial herekete ýa-da ony amala aşyrmakdan ýüz dönderilmegine şikaýata Türkmenistanyň kanunçylygynda belenen tertipde seredilýär.

4. Şu Kanunyň 37-nji maddasynyň birinji böleginiň 1-nji, 3-6-njy bentlerinde görkezilen wezipeli adamlar tarapyndan wesýetnamalaryň we ynanç hatlarynyňnä dogry tassyklanmagyna, arzalardaky gollaryň hakykylygyna nädogry şaýatlyk edilmegine ýa-da bu hereketleri etmekden ýüz dönderilmegine şikaýatlar olaryň işleýän ýuridik şahslarynyň ýerleşýän ýeri boýunça kazyýete berilýär.

5. Türkmenistanyň Döwlet baýdagynyň astynda ýüzüş edýän deňiz gämisiniň ýa-da içkerki suwlarda ýüzüşi amala aşyrylan gäminiň kapitany (serkerdesi) tarapyndan

wesýetnamanyň nädogry tassyklanmagyna ýa-da arzalardaky gollaryň hakykylygyna nädogry şaýatlyk edilmegine ýa-da olardan ýüz dönderilmegine şikaýatlar şol gäminiň bellige alnan ýeri boýunça kazyýete berilýär.

6. Şonuň ýaly şikaýatlara seretmek Türkmenistanyň raýat iş ýörediş kanunçylygynda bellenen tertipde kazyýet tarapyndan geçirilýär.

7. Notarial hereketler ýa-da olaryamala aşyrmakdan ýüz dönderilmegi boýunça şikaýatlar barada işleriň seredilmegine döwlet notariuslary, ygtyýarly wezipeli adamlar gatnaşýarlar.

54-nji madda. Amala aşyrylan notarial herekete esaslanýan hukuk barada jedeli çözmegiň tertibi

Amala aşyrylan notarial herekete esaslanýan hukuk barada jedele Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda hak isleýiş önümçiligi tertibinde seredilýär.

55-nji madda. Kanun bozulmasy ýüze çykarylanda döwlet notariuslary we ygtyýarly wezipeli adamlar tarapyndan görülyän çäreler

1. Notarial hereketleri amala aşyrylanda raýatlar ýa-da aýry-aýry wezipeli adamlar tarapyndan kanun bozulmasyny ýüze çykaran döwlet notariusy, ygtyýarly wezipeli adam bu barada degişli prokurora habar berýär.

2. Eger berlen resminamanyň hakykylygy şübhe döredýän bolsa, döwlet notariusy, ygtyýarly wezipeli adam bu resminamany saklamaga we ony bilermenler seljermesine ibermäge haklydyr.

3. Döwlet notariusy, ygtyýarly wezipeli adam jenaýatçylykly ýol bilen alnan girdejileriň kanunlaşdyrylmagyna, terrorçylygyň maliýeleşdirilmegine we köpçülikleýin gyrys ýaragynyň ýaýradylmagynyň maliýeleşdirilmegine şübhe döredýän, şeýle hem Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenen tertipde hökmany gözegçilige degişli bolan geleşikler we amallar barada maglumaty jenaýatçylykly ýol bilen alnan girdejileriň kanunlaşdyrylmagyna, terrorçylygyň maliýeleşdirilmegine we köpçülikleýin gyrys ýaragynyň ýaýradylmagynyň maliýeleşdirilmegine garşy hereket etmek boýunça ygtyýarly edara bermäge borçludyr.

56-njy madda. Döwlet notariusynyň notarial hereketlerini amala aşyrmak bilen bagly bolmadyk hereketlerine şikaýatlar

Döwlet notariusynyň notarial hereketini amala aşyrmak bilen bagly bolmadyk hereketlerine edilen şikaýatlara Türkmenistanyň Adalat ministrligi tarapyndan seredilýär.

VIII BAP. GELEŞIKLERI TASSYKLAMAGYŇ AÝRATYNLYKLARY

57-nji madda. Notarial tertipde tassyklanýan geleşikler

1. Türkmenistanyň kanunçylygy tarapyndan baglaşmagyň hökmany notarial görnüşi bellenen geleşikleri döwlet notariusy, ygtyýarly wezipeli adam şu Kanunda kesgitlenen ygtyýarlyklarynyň çäklerinde tassyklaýarlar. Taraplaryň islegi boýunça beýleki geleşikler hem tassyklanyp bilner.

2. Türkmenistanyň daşary ýurt döwletlerindäki diplomatik wekilhanalarynyň we konsullyk edaralarynyň wezipeli adamlary şu Kanunda kesgitlenen ygtyýarlyklarynyň çäklerinde geleşikleri tassyklanlarynda şu Kanuny gollanýarlar, muňa Türkmenistanda ýerleşýän gozgalmaýan emlägi aýrybaşgalamak we girew goýmak baradaky geleşikler girmeýär.

58-nji madda. Geleşikleriň taslamalarynyň manysyny we ähmiýetini taraplara düşündirmek

Geleşikleri tassyklaýan döwlet notariusy, ygtyýarly wezipeli adam taýýarlanan geleşikleriň taslamalarynyň manysyny we ähmiýetini taraplara düşündirmäge we olaryň mazmunynyň taraplaryň hakyky maksatlaryna laýyk gelýänligini we onuň Türkmenistanyň kanunçylygynyň talaplaryna garşy gelmeýänligini barlamaga borçludyr.

59-njy madda. Gozgalmaýan we döwlet belligine alynmaga degişli gaýry emlägi aýrybaşgalamak ýa-da girewe goýmak hakynda geleşikleri tassyklamak

1. Gozgalmaýan we döwlet belligine alynmaga degişli gaýry emlägi aýrybaşgalamak ýa-da girewe goýmak barada geleşikler notarial taýdan tassyklananda bu emlägiň aýrybaşgalanmagyny ýa-da girewini amala aşyrýan şahsa degişlilik, şeýle hem aýrybaşgalamaga gadaganlygyň ýa-da gozgamasyz edilmegiň ýoklugy barlanýar.

Aýrybaşgalamaga gadaganlygyň ýa-da gozgamasyz edilmegiň ýokdugy degişli edaranyň beren kepilnamasy esasynda barlanýar.

2. Gozgalmaýan emlägi aýrybaşgalamak barada şertnamalar tassyklananda döwlet notariusy aýrybaşgalanýan emlägiň hukuk belleýji resminamalaryny talap edýär we eýesiniň degişli hukuklary aýrybaşgalamak boýunça ygtyýarlyklaryny kesgitleýär.

3. Gozgalmaýan emlägi aýrybaşgalamak we girewe goýmak barada şertnamalary tassyklamak görkezilen emlägiň ýerleşýän ýeri boýunça geçirilýär.

4. Eýeçilik hukugy ýa-da gaýry hukuk döwlet belligine alynmaga degişli emlägi (şeýle emläge bolan hukugy) girewe goýmak barada şertnama emlägiň (şeýle emläge bolan hukugyň) ony girewe goýujynyň adyna döwlet belligine alnanlygyny tassyk edýän resminamanyň döwlet notariusyna berlen şertinde tassyklanýar.

5. Ipoteka baradaky şertnamany tassyklamak döwlet notariusy tarapyndan gozgalmaýan emlägiň ýerleşýän ýeri boýunça geçirilýär.

6. Emläge gadaganlyk bar bolanda onuň aýrybaşgalanmagy barada geleşik diňe berginiň zat edinýäne geçirilmegine algydaryň we zat edinýäniň razylygy bolanda tassyklanylýp bilner.

60-njy madda. Ýaşaaýyş jaýyny gurmak hakynda şertnamalary tassyklamak

1. Raýatlara hususy eýeçilik hukugynda ýaşaaýyş jaýlaryny gurmak üçin ýer bölegini hususy eýeçilik hukugyna bermek hakynda şertnamalar ýer böleginiň bölünip berilýän ýeri boýunça döwlet notariuslary tarapyndan tassyklanýar.

2. Şu maddanyň birinji böleginde görkezilen şertnamalar tassyklananda döwlet notariusy raýatlaryň hususy eýeçilik hukugynda ýaşaaýyş jaýlaryny gurmaga bolan hukugyny düzgünleşdirýän Türkmenistanyň kanunçylygynyň talaplaryna şertnamanyň laýyk gelýänligini barlaýar.

61-nji madda. Geleşigiň şaýatlary

1. Notarial hereketleri amala aşyrylanda geleşigiň taraplarynyň ýa-da wesýet edijiniň islegi boýunça şaýatlar gatnaşyp bilerler, şonda olar hem resminama gol çekýärler.

2. Notarial hereketleri özleriniň peýdasyna amala aşyrylýan adamlar şaýatlar bolup bilmezler.

62-nji madda. Wesýetnamalary tassyklamak

1. Döwlet notariusy, ygtyýarly wezipeli adam kämillik ukyby bolan adamlaryň Türkmenistanyň Raýat kodeksiniň talaplaryna laýyklykda düzülen we olaryň hut özleri tarapyndan berlen wesýetnamalary tassyklaýar. Wesýetnamalaryň wekilleriniň üsti bilen tassyklanmagyna ýol berilmeýär.

2. Wesýetnama tassyklananda wesýet edijiden onuň wesýet edilýän emläge bolan hukugyny tassyklaýan subutnama bermegi talap edilmeýär.

3. Emläk wesýet edilýän adam wesýet edijiniň islegi boýunça wesýetnama düzülende gatnaşmaga hukuklydyr.

63-nji madda. Wesýetnamany üýtgetmegiň we ýatyrmagyň tertibi

Döwlet notariusy, ygtyýarly wezipeli adam edilen wesýetnamany ýatyrmak hakynda arzany alan, şonuň ýaly-da öň edilen wesýetnamany üýtgedýän ýa-da ýatyrýan täze wesýetnamany alan halatynda, bu barada wesýetnamanyň özlerinde saklanýan nusgasynda we Notarial hereketlerini bellige almagyň sanawynda bellik edýär. Wesýetnamany üýtgetmek ýa-da ýatyrmak barada arzadaky gol notarial taýdan şaýatlyk edilen bolmalydyr.

64-nji madda. Ynanç hatlaryny tassyklamak

1. Döwlet notariuslary, ygtyýarly wezipeli adamlar bir ýa-da birnäçe şahsyň adyndan bir ýa-da birnäçe şahsyň adyna ynanç hatlaryny tassyklap bilerler.

2. Ynanç haty üç ýyldan köp bolmadyk möhlete berlip bilner.

3. Eger ynanç hatynda möhlet görkezilmedik bolsa, ol döwlet notariusy, ygtyýarly wezipeli adam tarapyndan tassyklanan wagtyndan başlap, bir ýylyň dowamynda güýjüni saklaýar. Ynanç hatynda onuň döwlet notariusy, ygtyýarly wezipeli adam tarapyndan tassyklanan senesi görkezilmedik bolsa, ol hakyky däldir.

4. Başga birine ynanmak tertibinde berilýän ynanç haty diňe ynanmak hukugy şertleşilen esasy ynanç haty görkezilen halatynda notarial taýdan tassyklanylyp bilner. Başga birine ynanmak tertibinde berilýän ynanç haty özünde esasy ynanç hatyndakydan köp hukugy saklamaly däldir. Başga birine ynanmak tertibinde berlen ynanç hatynyň hereket möhleti onuň berilmegine esas bolan esasy ynanç hatynyň hereket möhletinden geçmeli däldir.

5. Başga birine ynanmak tertibinde berilýän ynanç hatynda umumy rekwizitlerden başga esasy ynanç hatynyň tassyklanylan senesi we ýeri görkezilmelidir.

6. Ýeňil we ýük awtomobilleri, awtobuslary, mikroawtobuslary dolandyrmak we

olara ygtyýar etmek hukugyny tassyklaýan ynanç hatlary olaryň eýeleri tarapyndan diňe özleriniň ýakyn garyndaşlaryna başga birine ynanmazlyk şerti bilen resmileşdirilip bilner. Bu kada maýyplygy bolan adamlara, hossarlara (howandarlara), saglyk ýagdaýy boýunça awtomobil ulagyny dolandymaga mümkinçiligi bolmadyk, ömürlük ekläp-saklamak şertnama boýunça eklençdäki we Türkmenistanyň kadalaşdyryjy hukuk namalarynda göz önünde tutulan beýleki adamlara degişli däldir.

65-nji madda. Tassyklanylýan geleşigiň nusgalarynyň sany

Tassyklanylýan geleşikleriň asyl nusgalarynyň sany taraplaryň sany bilen kesgitlenýär, ýöne ol iki nusgadan az bolup bilmez, olaryň biri notarial işinde galýar.

IX BAP. MIRASY GORAMAGA ZERUR ÇÄRELERI GÖRMEK

66-njy madda. Miraslygyň ýüze çykanlygy barada habar bermek borjy

Öleniň işläň ýa-da okan kärhanasy, edarasy, guramasy, öleniň ýaşan ýeri boýunça içeri işler edarasy, ýaşayyş jaý-ulanyş guramasy, şeýle hem öleniň ýaşan ýaşayyş jaýynyň eýeleri bolan şahslar döwlet notariuslaryna, Geňeşleriň ýa-da Türkmenistanyň daşary ýurt döwletlerindäki diplomatik wekilhanalarynyň we konsullyk edaralarynyň wezipeli adamlaryna mirasdarlary bolmadyk öleniň yzynda galan emläginiň barlygy we çak edilýän mirasdarlaryň özlerine mälim bolan ýaşayan ýa-da işleýän ýerleri barada maglumatlary habar bermäge borçludylar.

67-nji madda. Mirasy goramak boýunça çäreler

1. Miraslygyň ýüze çykan ýeri boýunça döwlet notariusy, ygtyýarly wezipeli adam fiziki ýa-da ýuridik şahslaryň habar bermegi boýunça ýa-da döwletiň, mirasdarlaryň, mirasdan ýüz dönderýänleriň ýa-da algydarlaryň bähbidine zerur bolanda öz başlangyçlary boýunça mirasy goramak üçin degişli çäreleri görýärler.

2. Eger miras galdyryjynyň emlägi ýa-da onuň bir bölegi miraslygyň ýüze çykan ýerinde bolmasa, miraslygyň ýüze çykan ýeri boýunça döwlet notariusy, ygtyýarly wezipeli adam miraslyk emlägiň ýerleşýän ýeri boýunça döwlet notariusyna, ygtyýarly wezipeli adama ony goramak üçin çäreler görmek barada tabşyryk iberýär.

68-nji madda. Ýüze çykan miraslyk barada mirasdarlara habar bermek

1. Ýüze çykan miraslyk barada habary alan döwlet notariusy, ygtyýarly wezipeli adam bu barada ýaşayan ýa-da işleýän ýeri özlerine mälim bolan mirasdarlara habar bermäge borçludyr.

Wesýetnamalaýyn ýüz dönderişi düzüminde saklanýan wesýetnama bar bolanda döwlet notariusy, ygtyýarly wezipeli adam wesýetnama boýunça miraslygyň ýüze çykanlygy barada ýaşayan ýa-da işleýän ýeri özlerine mälim bolan ýüz dönderişi alyjylara habar bermäge borçludyr.

2. Döwlet notariusy, ygtyýarly wezipeli adam mirasdarlary köpçülikleýin bildiriş bermek ýa-da metbugatda habar bermek arkaly hem çagyryp biler.

69-njy madda. Miraslyk emlägiň ýazgysyny geçirmek we oňa saklaýjyny ýa-da hossarlyk edijini bellemek

1. Miraslyk emlägi goramak üçin döwlet notariusy, ygtyýarly wezipeli adam şol emlägiň ýazgysyny geçirýär we ony goramak üçin mirasdara ýa-da başga bir şahsa berýär ýa-da oňa hossarlyk edijini belleýär.

2. Eger miraslygyň düzüminde dolandyrmagy talap edýän emläk bar bolsa, şeýle hem miras mirasdarlar tarapyndan kabul edilip alynýança miras galdyryja algydarlar tarapyndan hak islegi bildirilen halatynda, döwlet notariusy, ygtyýarly wezipeli adam şol emlägi gorap saklaýjyny belleýär. Döwlet notariusynyň ýok bolan ýerlerinde Geňeş tarapyndan miraslyk emläge hossarlyk ediji bellenýär we ýüze çykan miraslyk we ony goramak boýunça görülen çäreler barada degişli döwlet notarial edarasyna habar berýär.

3. Miraslyk emlägi gorap saklaýjy, hossarlyk ediji we ony saklamaga berlen beýleki adamlar miraslyk emlägiň harç edilenligi, gizlenenligi ýa-da aýrybaşgalananlygy üçin, şeýle hem oňa ýetirilen zyýan üçin jogapkärçilik barada duýdurylýar.

4. Miraslyk emlägi goramak barada çäreleri görmek ýa-da miraslyk emlägiň ýazgysyny amala aşyrmak mümkin bolmadyk ýagdaýynda döwlet notariusy, ygtyýarly wezipeli adam miraslyk emlägi ýazgy etmek üçin görkezmekden ýüz dönderilenligi barada ykrarnama düzýär.

70-nji madda. Miraslyk emlägiň goralyp saklananlygy üçin sylag

1. Miraslyk emlägi gorap saklaýjy, hossarlyk ediji we ony saklamaga berlen beýleki adamlar, eger olar mirasdar däl bolsa, miraslyk emlägi gorap saklandyklary üçin sylag

almaga haklydyrlar.

2. Görkezilen adamlara miraslyk emlägi peýdalanmakdan hakyky alnan peýdany aýyrmak bilen şol emlägi goramak we dolandyrmak boýunça zerur bolan çykdaýylar tölenilýär.

71-nji madda. Miraslyk emlägiň gorag çäreleriniň aýrylmagy

1. Miraslyk emlägiň goragy miras ähli mirasdarlar tarapyndan kabul edilip alynýança, eger ol alynmadyk bolsa, onda mirasy kabul edip almak Türkmenistanyň Raýat kodeksinde bellenilen möhlet tamamlanýança dowam edýär.

2. Miraslyk emlägi goramak boýunça çäreler bes edilen halatynda döwlet notariusy, ygtyýarly wezipeli adambu barada mirasdarlara, eger olar ýok bolsa, döwlet eýeçiligine ygtyýarlyk etmäge hukugy bolan edara deslapdan habar bermäge borçludyr.

72-nji madda. Miraslyk emläkden pul möçberleriniň berilmegi

1. Zerur bolan halatlarynda döwlet notariusy, ygtyýarly wezipeli adam miras mirasdarlar tarapyndan kabul edilip alynýança, eger ol alynmadyk bolsa, onda mirasa bolan hukuk hakynda şahadatnama döwlete berilýänçä, miraslyk emläkden pul möçberleriniň şulara berilmegine ygtyýar edýär:

1) miras galdyryjynyň keselli bolan wagty oňa seretmek, şeýle hem ony jaýlamak boýunça edilen çykdaýylary ýapmak üçin;

2) miras galdyryjynyň eklenjinde bolan adamlary saklamak üçin;

3) iş haky boýunça nägilelikleri we şolara deňleşdirilen nägilelikleri kanagatlandyrmak üçin;

4) miraslyk emlägi goramak we ony dolandyrmak boýunça, şeýle hem miraslygyň ýüze çykanlygy barada habary köpçülige ýetirmek boýunça çykdaýylary ýapmak üçin.

2. Miraslyk emlägiň düzüminde pul möçberi ýok bolsa, goşlary bermek barada ygtyýar edilýär, onuň bahasy edilen hakyky çykdaýylaryň möçberinden ýokary geçmeli däldir.

X BAP. MIRASA BOLAN HUKUK HAKYNDÄ ŞAHADATNAMA BERMEK

73-nji madda. Mirasa bolan hukuk bilen bagly arzalary kabul etmek

Miraslygyň ýüze çykan ýeri boýunça döwlet notariusy, Türkmenistanyň daşary ýurt döwletlerindäki diplomatik wekilhanasynyň we konsullyk edarasynyň wezipeli adamy Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda mirasdaryň mirasyň kabul edilmegi, mirasa bolan hukuk hakynda şahadatnama berilmegi, mirasdaryň mirasyň kabul edilmegi we mirasa bolan hukuk hakynda şahadatnama berilmegi, mirasdan ýüz döndermegi, är-aýalyň (öňki är-aýalyň) umumy eýeçiligindäki paýa bolan hukuk hakynda şahadatnama berilmegi ýa-da mirasy goramaga zerur çäreleriň görülmegi barada we beýleki ýazmaça görnüşdäki arzalaryny kabul edýär.

74-nji madda. Mirasa bolan hukuk hakynda şahadatnama berilýän ýeri we möhleti

1. Miraslygyň ýüze çykan ýeri boýunça döwlet notariusy, Türkmenistanyň daşary ýurt döwletindäki diplomatik wekilhanasynyň we konsullyk edarasynyň wezipeli adamy mirasdarlaryň ýazmaça arzasy boýunça mirasa bolan hukuk hakynda şahadatnama berýär.

2. Mirasa bolan hukuk hakynda şahadatnama bermek Türkmenistanyň Raýat kodeksinde göz önünde tutulan möhletlerde geçirilýär.

75-nji madda. Mirasa bolan hukuk hakynda şahadatnama bermegiň tertibi

1. Mirasa bolan hukuk hakynda şahadatnamalar Türkmenistanyň Raýat kodeksine laýyklykda mirasy kabul eden miraslygyň ýüze çykan ýeri boýunça mirasa bolan hukuk hakynda şahadatnama berilmegi barada arza beren ýa-da olaryň mirasy kabul edenligine şaýatlyk edýän emläge eýelik etmäge ýa-da dolandyrmaga hakyky girişen mirasdarlara berilýär.

2. Türkmenistanyň Raýat kodeksinde bellenilen möhletde mirasy kabul etmedik mirasdarlar mirasy kabul eden beýleki mirasdarlaryň hemmesiniň razylygy bilen mirasa bolan hukuk hakynda şahadatnama goşulyp bilner. Bu razylyk ýazmaça görnüşde mirasa bolan hukuk hakynda şahadatnama berilýänçä beýan edilmelidir.

3. Mirasa bolan hukuk hakynda şahadatnama ähli mirasdara bilelikde ýa-da olaryň islegine baglylykda her birine aýratynlykda berilýär.

4. Hossarlyk ýa-da howandarlyk edilýän kämillik ýaşyna ýetmedik ýa-da kämillik ukyby ýok mirasdaryň adyna mirasa bolan hukuk hakynda şahadatnama berlenligi barada mirasdaryň emläk bähbitlerini goramak üçin onuň ýaşayan ýeri boýunça hossarlyk we howandarlyk edarasyna habar berilýär.

5. Miraslyk hukugy boýunça emläk döwlete geçirilende mirasa bolan hukuk hakynda şahadatnama ygtyýarly döwlet edarasyna berilýär.

6. Emlägi aýrybaşgalamaga gadaganlyk bar bolanda mirasa bolan hukuk hakynda şahadatnama berginiň mirasdara (mirasdarlara) geçirilmegine algydaryň we mirasdaryň (mirasdarlaryň) razylygy bolanda berlip bilner.

76-njy madda. Kanun boýunça mirasdarlara mirasa bolan hukuk hakynda şahadatnama bermegiň şertleri

1. Kanun boýunça mirasdarlara mirasa bolan hukuk hakynda şahadatnama berlende mirasdarlardan degişli subutnamalary talap etmek arkaly miras galdyryjynyň ölenliginiň fakty, miraslygyň ýüze çykan wagty we ýeri, mirasa bolan hukuk hakynda şahadatnama bermek barada arza beren adamlaryň olary kanun boýunça mirasdarlar diýip bilinmegi üçin esas bolan miras galdyryjy bilen garyndaşlyk we gaýry gatnaşyklarynyň barlygy, mirasa bolan hukuk hakynda şahadatnama berilýän miraslyk emlägiň düzümi we ýerleşýän ýeri barlanylýar.

2. Eger bir ýa-da birnäçe kanun boýunça mirasdarlar özleriniň kanun boýunça mirasdarlar diýip bilinmegi üçin esas bolan miras galdyryjy bilen garyndaşlyk we gaýry gatnaşyklarynyň barlygyna subutnama bermäge mümkinçilikden mahrum bolsalar, olar mirasy kabul eden we degişli subutnamalary beren beýleki mirasdarlaryň hemmesiniň razylygy bilen mirasa bolan hukuk hakynda şahadatnama goşulyp bilner.

77-nji madda. Wesýetnama boýunça mirasa bolan hukuk hakynda şahadatnama bermegiň şertleri

1. Wesýetnama boýunça mirasa bolan hukuk hakynda şahadatnama berlende degişli subutnamalary talap etmek arkaly miras galdyryjynyň ölenliginiň fakty, wesýetnamanyň barlygy, miraslygyň ýüze çykan wagty we ýeri, mirasa bolan hukuk hakynda şahadatnama berilýän miraslyk emlägiň düzümi we ýerleşýän ýeri barlanylýar, şeýle hem mirasda hökmany paýa hukugy bolan mirasdarlaryň topary anyklanylýar.

2. Wesýetnamalaýyn ýüz dönderiş bar bolanda ýüz dönderişi alyjylar çagyrylýar, olara wesýetnamalaýyn ýüz dönderişiň mazmuny we olaryň mirasdardan (mirasdarlardan) düşýän paýy almaga bolan hukugy düşündirilýär.

78-nji madda. Döwlet belligine alynmaga degişli emläk babatda mirasa bolan hukuk hakynda şahadatnama bermegiň şertleri

1. Eger miraslyk emlägiň düzümine ýaşayyş jaýy ýa-da beýleki gozgalmaýan emläk girýän bolsa, olaryň miras galdyryja degişliligi hakynda hukuk belleýji resminama, emlägiň düzümi we onuň bahasy barada degişli edaranyň kepilnamasy talap edilýär we Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenen tertipde görkezilen emläkleriň döwlet belligine alnanlygy anyklanylýar. Şunda ýaşayyş jaýynyň ýa-da beýleki gozgalmaýan emlägiň aýrybaşgalanmagyna gadaganlygyň (gozgamasyz etmegiň) ýokdugy degişli edaranyň beren kepilnamasy esasynda barlanylýar.

2. Döwlet belligine alynmaga degişli gaýry emlägi (awtomobil we beýlekiler) mirasa bolan hukuk hakynda şahadatnama goşmak üçin bu emlägiň miras galdyryja degişliligi hakynda resminamalary barlanylýar.

XI BAP. EÝEÇILIK HUKUGY HAKYND A ŞAHADATNAMA BERMEK. EMLÄGIŇ AÝRYBAŞGALANMAGYNA GADAGANLYK GIRIZMEK WE ONY AÝYRMAK

79-njy madda. Är-aýalyň (öňki är-aýalyň) bilelikdäki arzasy boýunça şahadatnamalary bermek

1. Döwlet notariuslary, Türkmenistanyň daşary ýurt döwletlerindäki diplomatik wekilhanalarynyň we konsullyk edaralarynyň wezipeli adamlary är-aýalyň (öňki är-aýalyň) bilelikde ýazmaça beren arzasy boýunça olaryň birine ýa-da är-aýalyň (öňki är-aýalyň) ikisine hem nika döwründe gazanylan umumy emläkdäki paýa eýeçilik hukugy hakynda şahadatnamalary berýärler.

2. Ýaşayyş jaýyna, jaýyň bir bölegine, öýe, ýazlaglyk jaýyna, bagçylyk jaýyna, garaža ýa-da gaýry gozgalmaýan emläge eýeçilik hukugy hakynda görkezilen şahadatnamalar döwlet notariuslary tarapyndan şol emlägiň ýerleşýän ýeri boýunça berilýär.

80-nji madda. Är-aýalyň biri ölen halatynda şahadatnama bermek

1. Är-aýalyň biri ölen halatynda är-aýalyň umumy eýeçiligindäki paýa bolan hukuk hakynda şahadatnama diri galan äriň (aýalyň) ýazmaça beren arzasy boýunça mirasy kabul eden mirasdarlara bu barada deslapdan habar bermek bilen miraslygyň ýüze çykan ýeri boýunça berilýär.

2. Är-aýalyň umumy eýeçiligindäki paýa bolan hukuk hakynda şahadatnama diri galan äriň (aýalyň) adyna nika döwründe gazanylan umumy emlägiň ýarysyna berlip bilner.

3. Diri galan äriň (aýalyň) razylygy bilen mirasy kabul edip alan mirasdarlaryň ýazmaça arzasy boýunça är-aýalyň umumy eýeçiligindäki paýa bolan hukuk hakynda şahadatnamada ölen äriň (aýalyň) umumy emläkdäki paýy hem kesgitlenilip bilner.

81-nji madda. Umumy bilelikdäki eýeçilikdäki paýa bolan hukuk hakynda şahadatnama bermek

1. Döwlet notariusy umumy bilelikdäki eýeçilikde emlägi bolan şahslaryň bilelikdäki ýazmaça arzasy boýunça deslapdan olaryň her biriniň paýyny kesgittänden soň umumy emläkden paýyny almak isleýän şahsa ýa-da şahslara umumy bilelikdäki eýeçilikdäki paýa bolan hukuk hakynda şahadatnama berýär.

2. Şu maddanyň birinji böleginde görkezilen umumy bilelikdäki eýeçilikde bolan gozgalmaýan emläge umumy bilelikdäki eýeçilikdäki paýa bolan hukuk hakynda şahadatnama döwlet notariuslary tarapyndan berilýär.

3. Gozgalmaýan emläge umumy bilelikdäki eýeçilikdäki paýa bolan hukuk hakynda şahadatnama onuň ýerleşýän ýeri boýunça berilýär.

82-nji madda. Hususy kärhana ýatyrylanda gozgalmaýan emläge eýeçilik hukugy hakynda şahadatnama bermek

Hususy kärhana ýatyrylandan soň döwlet notariusy onuň eýesiniň ýazmaça arzasy boýunça ýatyrylan hususy kärhananyň gozgalmaýan emlägine eýeçilik hukugy hakynda şahadatnama berýär.

83-nji madda. Gozgalmaýan emlägiň jemagat söwdalardan edinilenligi hakynda şahadatnama bermek

Jemagat söwdalardan gozgalmaýan emlägiň satylanlygy barada nama esasynda gozgalmaýan emlägiň ýerleşýän ýeri boýunça döwlet notariusy satyn alyja gozgalmaýan emlägiň jemagat söwdalardan edinilenligi hakynda şahadatnama berýär.

84-nji madda. Gozgalmaýan emläge eýeçilik hukugy hakynda şahadatnama bermegiň şertleri

1. Döwlet notariusy eýeçilik hukugy hakynda şahadatnama berende gozgalmaýan emlägiň degişliligi hakynda hukuk belleýji resminamany talap edýär.

2. Degişli edaranyň beren kepilnamasyny talap etmek arkaly döwlet notariusy gozgalmaýan emlägiň aýrybaşgalanmagyna gadaganlygyň ýa-da ony gozgamasyz etmegiň ýokdugyny barlamaga borçludyr.

85-nji madda. Gadaganlyklaryň girizilmegi

1. Jaýy (jaýyň bir bölegini), öýigurmak, olary düýpli abatlamak we satyn almak ýa-da beýleki gozgalmaýan ýa-da döwlet belligine alynmaga degişli gaýry emlägi edinmek üçin, şeýle hem emlägi (şeýle emläge bolan hukugy) girewe goýmak barada şertnama tassyklanylanda görkezilen emlägiň ýerleşýän ýeri boýunça döwlet notariusy karz edaralarynyň ýa-da ýuridik şahslaryň fiziki şahslara karz bermek barada habarnamalary boýunça bu emlägiň aýrybaşgalanmagyna gadaganlyk girizýär.

2. Gozgalmaýan we döwlet belligine alynmaga degişli gaýry emlägi (şeýle emläge bolan hukugy) girewe goýmak barada şertnama tassyklananda döwlet notariusy olaryň ýerleşýän ýeri boýunça bellige alyş edaralaryna şeýle şertnamanyň tassyklananygy we gadaganlygyň girizilenligi barada ýazmaça görnüşde habar berýär.

86-njy madda. Gadaganlyklaryň aýrylmagy

Döwlet notariusy karzyň üzülenligi ýa-da emlägi (şeýle emläge bolan hukugy) girew goýmak barada şertnamanyň bes edilenligi hakynda karz edarasynyň ýa-da ýuridik şahsyň habarnamasyny alyp, şu Kanunyň 85-nji maddasynyň birinji böleginde bellenen tertipde aýrybaşgalamaga girizilen gadaganlygy aýyrýar, bu barada emlägiň bellige alnan edaralaryna habar berýär.

XII BAP. RESMINAMALARYŇ NUSGALARYNYŇ WE OLARDAN GÖÇÜRMELERİŇ DOGRULYGNA, GOLLARYŇ HAKYKYLYGNA ŞAÝATLYK ETMEK WE TERJIMÄNIŇ DOGRULYGNA ŞAÝATLYK ETMEK

87-nji madda. Resminamalaryň nusgalarynyň we olardan göçürmeleriň dogrulygyna şaýatlyk etmek

1. Döwlet notariusy, ygtyýarly wezipeli adam fiziki we ýuridik şahslar tarapyndan

berlen resminamalaryň nusgalarynyň we olardan göçürmeleriň dogrulygyna şol resminamalar we olaryň mazmuny Türkmenistanyň kanunçylygyna garşy gelmeýän we ýuridik ähmiýeti bolan şertinde ýazmaça görnüşde şaýatlyk edýär.

Pasportlaryň nusgasyna, harby biletleleriniň, partiýa, kärdeşler arkalaşygy we beýleki jemgyýetçilik birleşiginde agzalyk barada resminamalaryň, Türkmenistanyň Milli Geňeşiniň Halk Maslahatynyň agzasynyň, Mejlisiniň deputatynyň, Adalatçynyň ýa-da onuň orunbasarynyň, Türkmenistanda Saýlawlary we sala salşyklary geçirmek baradaky Merkezi toparynyň, welaýat, etrap we şäher halk maslahatларыnyň we Geňeşleriň agzalarynyň şahadatnamalarynyň nusgalaryna şaýatlyk etmek gadagan edilýär.

Türkmenistanyň ýokary döwlet häkimiýet edaralarynyň raýatlaryň şahsy hukuklaryna we bähbitlerine degişli namalarynyň nusgalarynyň dogrudygyna şaýatlyk etmek işi diňe birinji döwlet notarial edaralarynda geçirilýär.

Notarial hereketlerini amala aşyrýan Geňeşleriň wezipeli adamlary umumybilim we hünär bilim edaralaryny gutaranlygy barada resminamalaryň nusgalaryna şaýatlyk edip bilmezler.

2. Mazmuny diňe aýratyn meselelere degişli resminamalardan göçürmeleriň dogrulygy tassyklanyp bilner. Göçürme resminamada beýan edilen meseleleriň birine ýa-da birnäçesine degişli böleginiň doly ýazgysyny öz içine almalydyr.

88-nji madda. Resminamalaryň nusgalaryndan edilen nusgalaryň dogrulygyna şaýatlyk etmek

Resminamanyň nusgasyndan edilen nusganyň dogrulygyna ilkinji nusganyň dogrulygy notarial tertipde tassyklanylan ýa-da resminamanyň nusgasynyň hakyky resminamanyň gelip çykýan ýuridik şahsy tarapyndan berlen şertinde döwlet notariusy, ygtyýarly wezipeli adam tarapyndan şaýatlyk edilýär. Soňky halatda resminamanyň nusgasy bu ýuridik şahsyň blankynda taýýarlanan, möhür basylyp berkidilen bolmalydyr we resminamanyň asyl nusgasynyň ýuridik şahsda ýerleşýänligi barada bellik bolmalydyr.

89-njy madda. Resminamadaky goluň hakykylygyna şaýatlyk etmek

1. Döwlet notariusy, ygtyýarly wezipeli adam mazmuny Türkmenistanyň kanunçylygyna garşy gelmeýän we geleşikleriň beýany bolmadyk resminamadaky goluň hakykylygyna şaýatlyk edýär.

2. Döwlet notariusy, ygtyýarly wezipeli adam goluň hakykylygyna şaýatlyk etmek bilen resminamada beýan edilen wakalary tassyklamaýar, diňe goluň kesgitli şahs tarapyndan goýlanlygyny tassyklaýar.

90-njy madda. Terjimäniň dogrulygyna şaýatlyk etmek

1. Döwlet notariusy, Türkmenistanyň daşary ýurt döwletindäki diplomatik wekilhanasynyň we konsullyk edarasynyň wezipeli adamy bir dilden beýleki dile edilen terjimäniň dogrulygyna, eger ol degişli dili bilýän bolsa, şaýatlyk edýär.

2. Eger döwlet notariusy, Türkmenistanyň daşary ýurt döwletindäki diplomatik wekilhanasynyň we konsullyk edarasynyň wezipeli adamy degişli dilleri bilmeýän bolsa, terjime terjimeçi tarapyndan edilip bilner, şunda terjimeçiniň golunyň hakykylygyna döwlet notariusy, Türkmenistanyň daşary ýurt döwletindäki diplomatik wekilhanasynyň we konsullyk edarasynyň wezipeli adamy tarapyndan şaýatlyk edilýär.

XIII BAP. FAKTLARY TASSYKLAMAK

91-nji madda. Adamyň diriligi barada fakty tassyklamak

1. Döwlet notariusy, Türkmenistanyň daşary ýurt döwletindäki diplomatik wekilhanasynyň we konsullyk edarasynyň wezipeli adamy adamyň diriligi barada fakty tassyklaýar. Kämillik ýaşyna ýetmedigiň ýa-da kämillik ukyby ýok adamyň diriligi barada fakty tassyklamak olaryň kanuny wekilleriniň (ata-enesiniň, perzentlige alanlaryň, hossarlarynyň, howandarlarynyň), şeýle hem kämillik ýaşyna ýetmedige ýa-da kämillik ukyby ýok adama howandarlyk edýän edaralaryň we guramalaryň soramagy boýunça geçirilýär.

2. Görkezilen fakty tassyklamak bilen gyzyklanýan şahslara şahadatnama berilýär.

92-nji madda. Adamyň kesgitli bir ýerde barlygy barada fakty tassyklamak

1. Döwlet notariusy, Türkmenistanyň daşary ýurt döwletindäki diplomatik wekilhanasynyň we konsullyk edarasynyň wezipeli adamy adamyň ýazmaça arzasy boýunça onuň kesgitli bir ýerde barlygy barada fakty tassyklaýar. Kämillik ýaşyna ýetmedigiň kesgitli bir ýerde barlygy barada fakty tassyklamak onuň kanuny wekilleriniň (ata-enesiniň, perzentlige alanlaryň, hossarlarynyň, howandarlarynyň), şeýle hem kämillik ýaşyna ýetmedige howandarlyk edýän edaralaryň we guramalaryň arzasy esasynda geçirilýär.

2. Görkezilen fakty tassyklamak bilen gyzyklanýan şahslara şahadatnama berilýär.

93-nji madda. Adamyň ýüz keşbiniň suratdaky şekil bilen kybapdaşlygyny tassyklamak

Döwlet notariusy, Türkmenistanyň daşary ýurt döwletindäki diplomatik wekilhanasynyň we konsullyk edarasynyň wezipeli adamy adamyň ýüz keşbiniň şol adam tarapyndan berlen suratdaky şekil bilen kybapdaşlygyny tassyklaýar, tassyklamak bilen bu barada oňa şahadatnama berilýär.

94-nji madda. Resminamanyň görkezilen wagtyny tassyklamak

1. Döwlet notariusy, Türkmenistanyň daşary ýurt döwletindäki diplomatik wekilhanasynyň we konsullyk edarasynyň wezipeli adamy gyzyklanýan şahslaryň arzalary boýunça resminamanyň özlerine görkezilen wagtyny tassyklaýarlar. Şunda resminamada beýan edilen wakalara şaýatlyk edilmeýär, diňe resminamanyň görkezilen faktynyň kesgitli wagty (ýyl, aý, gün, sagat, minut) tassyklanýar.

2. Resminamany görkezen adamyň familiýasyny, adyny we atasynyň adyny görkezmek bilen bu barada resminamada tassyklaýjy ýazgy edilýär.

3. Eger bir wagtda birnäçe resminama görkezilýän bolsa, onda notarial hereketi olaryň her biri babatda amala aşyrylýar.

**XIV BAP. FIZIKI WE ÝURIDIK ŞAHSLARYŇ ARZALARYNY BERMEK.
PULLARY WE GYMMATLY KAGYZLARY DEPOZITE KABUL ETMEK**

95-nji madda. Arzalary bermek

1. Fiziki we ýuridik şahslaryň arzalaryny beýleki fiziki hem-de ýuridik şahslara bermek döwlet notariusynyň hut özitarapyndan gol çekdirilip ýa-da poçta boýunça gowşurylanlygy hakynda yzyna habar bermek bilen amala aşyrylýar. Arzalar telefaksy, kompýuter ulgamyny we gaýry tehniki serişdeleri peýdalanmak bilen hem berlip bilner.

2. Döwlet notariusy arza beren adamyň soramagy boýunça oňa arzanyň berlenligi hakynda şahadatnama berýär.

96-njy madda. Algydara bermek üçin pullary we gymmatly kagyzlary depozite

kabul etmek

1. Döwlet notariusy, Türkmenistanyň daşary ýurt döwletindäki diplomatik wekilhanasynyň we konsullyk edarasynyň wezipeli adamy Türkmenistanyň kanunçylygynda göz önünde tutulan halatlarda algydara bermek üçin bergidardan depozite puly we gymmatly kagyzlary kabul edýär.

2. Pullaryň we gymmatly kagyzlaryň gelip gowşanlygy barada algydar habarly edilýär we onuň talap etmegi boýunça oňa düşýän pullar ýa-da gymmatly kagyzlar berilýär.

3. Pullary we gymmatly kagyzlary depozite kabul etmek borçnamanyň ýerine ýetirilýän ýeri boýunça geçirilýär.

97-nji madda. Pullary we gymmatly kagyzlary depozite goýan şahsa gaýtaryp bermek

Pullary we gymmatly kagyzlary depozite goýan şahsa gaýtaryp bermek diňe peýdasyna gatanç edilen şahsyň ýazmaça razylygy bilen ýa-da kazyýetiň çözgüdi boýunça ýol berilýär.

XV BAP. ÝERINE ÝETIRIŞ ÝAZGYLARYNY AMALA AŞYRMAK

98-nji madda. Bergidardan pul möçberini tutup almak ýa-da emlägi talap etmek

1. Bergidardan pul möçberini tutup almak ýa-da emlägini talap etmek üçin döwlet notariuslary, Türkmenistanyň daşary yurt döwletlerindäki diplomatik wekilhanalarynyň we konsullyk edaralarynyň wezipeli adamlary bergi anyklanan resminamalarda ýerine ýetiriş ýazgylaryny amala aşyrýarlar.

2. Ýerine ýetiriş ýazgylary esasynda jedelsiz tertipde bergini tutup almak geçirilýän resminamalaryň sanawy Türkmenistanyň Ministrler Kabineti tarapyndan bellenýär.

99-njy madda. Ýerine ýetiriş ýazgylaryny amala aşyrmak üçin şertler

1. Ýerine ýetiriş ýazgylary şu halatlarda amala aşyrylýar:

1) eger berlen resminamalar berginiň jedelsizligini ýa-da bergidaryň algydaryň öňündäki gaýry jogapkärçiligini tassyklaýan bolsa;

2) eger hak isleýişe hukuk dörän gününden başlap üç ýyldan, ýuridik şahslaryň arasyndaky gatnaşyklarda bolsa – bir ýyldan köp wagat geçmedik bolsa.

2. Eger Türkmenistanyň kanunçylygynda ýerine ýetiriş ýazgysy berilýän talap üçin talap etmegiň gaýry wagat möhleti bellenen bolsa, ýerine ýetiriş ýazgysy şol möhletiň çäklerinde berilýär.

100-nji madda. Ýerine ýetiriş ýazgysynyň mazmuny

Ýerine ýetiriş ýazgysy özünde şulary saklamalydyr:

1) ýerine ýetiriş ýazgyny amala aşyryýan wezipeli adamyň wezipesi, familiýasy, ady we atasynyň ady;

2) algydaryň ady we salgysy;

3) bergidaryň ady we salgysy;

4) haýsy möhlet üçin tutup almagyň geçirilýänliginiň goýulmagy;

5) tutup almaga degişli möçberiň ýa-da talap etmäge degişli närseleriň, şol sanda eger alynmaga degişli bolsa puşmana töleginiň, göterimiň goýulmagy;

6) algydaryň töläň döwlet pajynyň ýa-da bergidardan tutup almaga degişli möçberiň goýulmagy;

7) ýerine ýetiriş ýazgynyň amala aşyrylan senesi (ýyly, aýy, güni);

8) ýerine ýetiriş ýazgynyň Notarial hereketlerini bellige almagyň sanawynda bellige alnan belgisi;

9) ýerine ýetiriş ýazgysyny amala aşyran wezipeli adamyň goly, döwlet notariusynyň möhri.

101-nji madda. Ýerine ýetiriş ýazgysy boýunça tutup almagyň tertibi

Ýerine ýetiriş ýazgysy boýunça tutup almak kazyýet çözgütlerini ýerine ýetirmek üçin ýerine ýetiriş önümçiligi hakynda Türkmenistanyň kanunçylygynda bellenen tertipde geçirilýär.

102-nji madda. Ýerine ýetiriş ýazgysyny görkezmegiň möhleti

1. Algydar ýa-da bergidar fiziki şahs bolan halatynda, eger Türkmenistanyň kanunçylygy bilen başga möhletler bellemmedik bolsa, ýerine ýetiriş ýazgysy onuň amala aşyrylan gününden üç ýylyň dowamynda, ähli galan talaplar boýunça bolsa – bir ýylyň dowamynda mejburi ýerine ýetirilmäge görkezilip bilner.

2. Ýerine ýetiriş ýazgysyny görkezmek üçin geçirilen möhleti dikeltmek Türkmenistanyň raýat iş ýörediş kanunçylygyna laýyklykda geçirilýär.

XVI BAP. WEKSELİŇ GARŞYLYKNAMASYNY AMALA AŞYRMAK, ÇEKLERI TÖLEGE GÖRKEZMEK WE ÇEKLERIŇ TÖLENMÄNLIGINI TASSYKLAMAK

103-nji madda. Wexseliň garşylyknamasy

Wexsel hakynda Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda tölemeizlikde, akseptsizlikde we akseptiň senesiniň goýulmazlygynda döwlet notariusy wexseliň garşylyknamasyny geçirýär.

104-nji madda. Tölege görkezmek üçin çekleri kabul etmek we çekleriň tölenmänligini tassyklamak

1. Töleýjiniň ýerleşýän ýeri boýunça döwlet notariusy on gün geçenden soň berlen çekleri tölege görkezmek üçin kabul edýär, daşary ýurt çeklerini bolsa – çekiň berlen gününden alty aý geçenden soň, ýöne bu möhletden soňky gün sagat 12-den gijä goýmazdan kabul edýär.

2. Çek tölenmedik halatynda döwlet notariusy çeke bellemilen görnüşde ýazgy etmek arkaly çekiň tölenmänligini tassyklaýar we bu barada Notarial hereketlerini bellige almagyň sanawynda bellik edýär. Döwlet notariusy çeke ýazgy etmek bilen bir wagtda çeki berijä onuň çekiniň bank tarapyndan tölenmänligi we çekde ýazgynyň amala aşyrylanlygy barada habar iberýär.

3. Çek tölenmedik halatynda döwlet notariusy çek saklaýjynyň soramagy boýunça ýerine ýetiriş ýazgysyny amala aşyrýar.

XVII BAP. RESMINAMALARY SAKLAMAK ÜÇİN KABUL ETMEK

105-nji madda. Resminamalary saklamak üçin kabul etmek

1. Döwlet notariusy, Türkmenistanyň daşary yurt döwletindäki diplomatik wekilhanasynyň we konsullyk edarasynyň wezipeli adamy resminamalary saklamak üçin ýazgy boýunça kabul edýär. Şol ýazgynyň bir nusgasy döwlet notariusynda galdyrylýar, beýleki nusgasy resminamalary saklamak üçin tabşyran şahsa berilýär.

2. Eger resminamalar we gymmatly kagyzlar bolmalysy ýaly gaplanan (gap döwlet notariusynyň möhri basylyp berkidilýär, döwlet notariusy we resminamalary we gymmatly kagyzlary tabşyran şahs tarapyndan gol çekilýär) bolsa, şahsyň soramagy boýunça döwlet notariusy, Türkmenistanyň daşary ýurt döwletindäki diplomatik wekilhanasynyň we konsullyk edarasynyň wezipeli adamy olary ýazgysyz kabul edip biler. Şol gap möhür bilen berkidilýär we oňa döwlet notariusy, Türkmenistanyň daşary yurt döwletindäki diplomatik wekilhanasynyň we konsullyk edarasynyň wezipeli adamy tarapyndan, şeýle hem resminamalary tabşyran şahs tarapyndan gol çekilýär. Şeýle halatlarda döwlet notariusy, Türkmenistanyň daşary yurt döwletindäki diplomatik wekilhanasynyň we konsullyk edarasynyň wezipeli adamy şol gabyň abat saklanmagy üçin jogapkärçilik çekýär.

3. Resminamalary saklamak üçin tabşyran şahsa şahadatnama berilýär.

106-njy madda. Saklamak üçin kabul edilen resminamalary gaýtaryp bermek

Saklamak üçin kabul edilen resminamalar döwlet notariusy tarapyndan berlen şahadatnamany ýa-da olaryň ýazgysynyň nusgasyny görkezmegi boýunça ýa-da kazyýetiň çözgüdi boýunça olary saklamak üçin tabşyrana ýa-da onuň ygtyýarly eden adamyna gaýtarylyp berilýär.

XVIII BAP. DEŇIZ GARŞYLYKNAMALARYNY AMALA AŞYRMAK

107-nji madda. Deňiz garşylyknamasy hakynda arza

1. Döwlet notariusy, Türkmenistanyň daşary ýurt döwletindäki diplomatik

wekilhanasynyň we konsullyk edarasynyň wezipeli adamy gämi eýeleriniň hukuklaryny we kanuny bähbitlerini goramak üçin subutnamalary üpjün etmek maksady bilen gämi eýesine emläk talaplaryny bildirmek üçin esas bolup biljek ýüzüş döwründe ýa-da gämi duralgasynda bolup geçen hadysa barada gäminiň kapitanynyň (serkerdesiniň) arzasyny kabul edýärler.

2. Deňiz garşylyknamasy hakynda arzada bolup geçen hadysanyň ýagdaýlary we kapitanyň (serkerdäniň) özüne ynanylan emlägiň abat saklanmagyny üpjün etmek üçin gören çäreleri beýan edilen bolmalydyr.

3. Deňiz garşylyknamasy hakynda arzada beýan edilen ýagdaýlary tassyklap, gäminiň kapitany (serkerdesi) Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda, arza bermek bilen bir wagtda ýa-da gäminiň Türkmenistanyň portuna giren pursadyndan ýa-da, eger hadysa portda bolup geçen bolsahadysanyň bolan pursadyndan, ýedi senenama gününden köp bolmadyk möhletde döwlet notariusyna, Türkmenistanyň daşary ýurt döwletindäki diplomatik wekilhanasynyň we konsullyk edarasynyň wezipeli adamyna gämi žurnalyny we gäminiň kapitany (serkerdesi) tarapyndan tassyklanan gämi žurnalynyň göçürmesini seredip çykmak üçin görkezmäge borçludyr.

108-nji madda. Deňiz garşylyknamasy hakynda arza bermegiň tertibi we möhleti

1. Deňiz garşylyknamasy hakynda arza Türkmenistanyň portunda Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda döwlet notariusyna, daşary ýurt portunda bolsa – şol döwletiň kanunçylygynda bellenilen tertipde Türkmenistanyň daşary ýurt döwletindäki diplomatik wekilhanasynyň we konsullyk edarasynyň wezipeli adamyna ýa-da daşary ýurt döwletiniň ygtyýarly wezipeli adamsyna berilýär.

2. Deňiz garşylyknamasy hakynda arza, eger hadysa deňiz portunda bolan bolsa – hadysanyň bolan pursadyndan soň, ýigrimi dört sagadyň dowamynda, gämi ýüzüp ýören wagtynda bolanda bolsa – bolan hadysadan soň gäminiň ýa-da gäminiň kapitanynyň (serkerdesiniň) ilkinji deňiz portuna gelen pursadyndan ýigrimi dört sagadyň dowamynda berilýär.

3. Bellenilen möhletde garşylyknama bildirmek mümkin bolmadyk halatynda, onda onuň sebäpleri deňiz garşylyknamasy hakynda arzada görkezilmelidir.

109-njy madda. Deňiz garşylyknamasy hakynda nama düzmek

Döwlet notariusy, Türkmenistanyň daşary ýurt döwletindäki diplomatik wekilhanasynyň we konsullyk edarasynyň wezipeli adamy gäminiň kapitanynyň (serkerdesiniň) arzasy, gämi žurnalynyň maglumatlary, şeýle hem kapitanyň (serkerdäniň)

özünü, mümkün boldugyça gäminiň ýolbaşçy düzümindäki adamlardan azyndan iki şaýady we gämi toparyndan iki şaýady sorag etme esasynda deňiz garşylyknamasy hakynda nama düzýär we ony öz goly we möhri bilen tassyklaýar. Namanyň bir nusgasy gäminiň kapitanyňa (serkerdesine) ýa-da onuň ygtyýarly eden adamsyna berilýär.

XIX BAP. SUBUTNAMALARY ÜPJÜN ETMEK

110-njy madda. Kazyýetde ýa-da başga ygtyýarly edarada işiň ýüze çykan halatynda zerur bolan subutnamalary üpjün etmek

1. Eger subutnamalary görkezmek soňra mümkin bolmaz ýa-da kynçylykly bolar diýip çak etmäge esas bar bolsa, döwlet notariusy, Türkmenistanyň daşary yurt döwletindäki diplomatik wekilhanasynyň we konsullyk edarasynyň wezipeli adamy gyzyklanýan şahslaryň soramagy boýunça kazyýetde ýa-da başga ygtyýarly edarada iş ýüze çykan halatynda zerur bolan subutnamalary üpjün edýär.

2. Gyzyklanýan şahslaryň döwlet notariusyna ýüz tutan pursadynda kazyýetiň ýa-da başga ygtyýarly edaranyň önümçiliginde bar bolan işler boýunça subutnamalar üpjün edilmeýärler.

111-nji madda. Subutnamalary üpjün etmek boýunça hereketler

1. Döwlet notariusy, Türkmenistanyň daşary yurt döwletindäki diplomatik wekilhanasynyň we konsullyk edarasynyň wezipeli adamy subutnamalary üpjün etmek tertibinde fiziki şahslar bilen soraşýar, resminamalary we närseleri gözden geçirýär, zerur bolsa bilermenler seljermesini belleýär.

2. Subutnamalary üpjün etmek boýunça iş ýörediş hereketlerini ýerine ýetirende döwlet notariusy, Türkmenistanyň daşary yurt döwletindäki diplomatik wekilhanasynyň we konsullyk edarasynyň wezipeli adamy Türkmenistanyň raýat iş ýörediş kanunçylygynyň degişli kadalaryny goldanýar.

3. Döwlet notariusy, Türkmenistanyň daşary yurt döwletindäki diplomatik wekilhanasynyň we konsullyk edarasynyň wezipeli adamy subutnamalaryň üpjün edilýän wagty we ýeri barada taraplara we gyzyklanýan şahslara habar berýär, ýöne olaryň gelmezligi subutnamalary üpjün etmek boýunça hereketleri ýerine ýetirmek üçin päsgelçilik bolmaýar.

4. Taraplaryň haýsydyr birine we gyzyklanýan şahslara habar etmezden subutnamalary üpjün etmek diňe gaýragoýulmasyz ýa-da işe soňra kimiň gatnaşjagyny kesgitlemek mümkin bolmaýan halatlarda geçirilýär.

5. Şaýadyň ýa-da bilermeniniň çakylyk boýunça gelmedik halatynda döwlet notariusy, Türkmenistanyň daşary yurt döwletindäki diplomatik wekilhanasynyň we konsullyk edarasynyň wezipeli adamy Türkmenistanyň kanunçylygynda göz önünde tutulan çäreleri görmek üçin bu barada şaýadyň ýa-da bilermeniniň ýaşayan ýeri boýunça kazyýete habar berýär.

**IVbölüm. ŞU KANUNY DAŞARY ÝURT RAÝATLARY, RAÝATLYGY
BOLMADYKADAMLAR WE DAŞARY ÝURT DÖWLETLERINIŇ ÝURIDIK
ŞAHSARY BABATDA ULANMAK. DAŞARY ÝURT DÖWLETLERINIŇ
HUKUK KADALARYNY ULANMAK. HALKARA ŞERTNAMALARY**

112-nji madda. Şu Kanuny daşary ýurt raýatlary we raýatlygy bolmadyk adamlar, şeýle hem daşary yurt döwletleriniň ýuridik şahslary babatda ulanmak

Daşary ýurt raýatlarynyň, raýatlygy bolmadyk adamlaryň we daşary ýurt döwletleriniň ýuridik şahslarynyň Türkmenistanyň çäginde notarial hereketleri amala aşyrmak üçin şu Kanunda we Türkmenistanyň beýleki kadalaşdyryjy hukuk namalarynda bellenen tertipde döwlet notariuslaryna, ygtyýarly wezipeli adamlara ýüz tutmaga Türkmenistanyň raýatlary we ýuridik şahslary bilen deň hukuklary bardyr.

113-nji madda. Döwlet notariusy tarapyndan beýleki döwletleriň hukuk kadalaryny we halkara hukugynyň kadalaryny ulanmak

1. Döwlet notariusy Türkmenistanyň kadalaşdyryjy hukuk namalaryna we halkara şertnamalaryna laýyklykda daşary ýurt döwletleriniň hukuk kadalaryny we halkara hukugynyň kadalaryny ulanýar.

2. Eger Türkmenistanyň halkara şertnamalaryna garşy gelmeýän bolsa, döwlet notariuslary daşary ýurt döwletleriniň kanunçylygynyň talaplaryna laýyklykda düzülen resminamalary kabul edýärler, şeýle hem daşary ýurt döwletleriniň kanunçylygynda göz önünde tutulan görnüşde tassyklaýjy ýazgylary amala aşyrýarlar.

114-nji madda. Daşary ýurt raýatynyň ýa-da raýatlygy bolmadyk adamyň miraslyk emlägi goralanda we şeýle emläge mirasa bolan hukuk hakynda şahadatnama berlende Türkmenistanyň kanunçylygyny ulanmak. Türkmenistanyň çäginde daşarda hereketleri ýerine ýetirmek üçin niýetlenilen ynanç hatlary

1. Daşary ýurt raýaty ýa-da raýatlygy bolmadyk adam ölenden soň ýa-da mirasdary daşary ýurt raýaty ýa-da raýatlygy bolmadyk adam bolan Türkmenistanyň raýaty ölenden soň galan Türkmenistanyň çäginde ýerleşýän emlägi goramak, şeýle hem mirasa ynançly dolandyryjy bellemek we şeýle emläge mirasa bolan hukuk hakynda şahadatnama bermek bilen bagly hereketler Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda amala aşyrylýar.

2. Türkmenistanyň çäginde daşarda hereketi amala aşyrmaga niýetlenilen, onuň hereket möhleti görkezilmedik, döwlet notariusy, ygtyýarly wezipeli adam tarapyndan tassyklanylýan ynanç haty şol ynanç hatyny beren şahs tarapyndan ýatyrylýança güýjüni saklaýar.

115-nji madda. Türkmenistanyň çäginde daşarda düzülen resminamalary döwlet notariuslary tarapyndan kabul etmek

Eger şu Kanunda, Türkmenistanyň beýleki kadalaşdyryjy hukuk namalarynda we halkara şertnamalarynda başgaça göz önünde tutulmadyk bolsa, Türkmenistanyň çäginde daşarda beýleki döwletleriň ygtyýarly edaralarynyň wezipeli adamlary tarapyndan düzülen resminamalar, şeýle hem olardan gelip çykýan resminamalar döwlet notariuslary tarapyndan Türkmenistanyň Daşary işler ministrligi tarapyndan kanunlaşdyrylan şertinde kabul edilýär.

116-njy madda. Döwlet notariusynyň daşary ýurt döwletleriniň ýustisiýa edaralary bilen bilelikde hereket etmegi

1. Döwlet notariuslary notarial hereketlerini amala aşyrmakda hukuk kömegini bermek barada daşary ýurt döwletleriniň ýustisiýa edaralarynyň bellenen tertipde beren tabşyryklaryny ýerine ýetirýärler, muňa şu halatlar girmeyär, eger ol:

1) Türkmenistanyň özygtyýarlylygyna ters gelýän ýa-da onuň milli howpsuzlygyna wehim salýan bolsa;

2) döwlet notariusynyň ygtyýarlylygyna girmeyän bolsa;

3) Türkmenistanyň kanunçylygyna garşy gelýän bolsa.

2. Notarial hereketlerini amala aşyrmakda hukuk kömegini bermek barada daşary ýurt döwletleriniň ýustisiýa edaralarynyň tabşyryklaryny ýerine ýetirmek döwlet notariuslary tarapyndan Türkmenistanyň kanunçylygyna we halkara şertnamalaryna laýyklykda geçirilýär.

3. Döwlet notariusy hukuk kömeginiň berilmegi barada tabşyryklar bilen daşary ýurt döwletleriniň ýustisiýa edaralaryna Türkmenistanyň kadalaşdyryjy hukuk namalarynda we halkara şertnamalarynda bellenen tertipde ýüz tutmaga haklydyr.

117-nji madda. Beýleki döwletleriň edaralarynda işleri alyp barmak üçin zerur bolan subutnamalary üpjün etmek

Döwlet notariusy beýleki döwletleriň edaralarynda işleri alyp barmak üçin zerur bolan subutnamalary üpjün edýär.

118-nji madda. Halkara şertnamalary

Eger Türkmenistanyň halkara şertnamalary döwlet notariusynyň ygtyýarlygyna Türkmenistanyň kanunçylygynda göz önünde tutulmadyk notarial hereketleriň amala aşyrylmagyny degişli edýän bolsa, döwlet notariusy notarial hereketlerini Türkmenistanyň Adalat ministrligi tarapyndan bellenen tertibe laýyklykda amala aşyrýar.

V bölüm. JEMLEÝJI DÜZGÜNLER

119-njy madda. Şu Kanunyň güýje girmegi

1. Şu Kanun 2016-njy ýylyň 1-nji ýanwaryndan güýje girýär.

2. Şu Kanunyň güýje giren gününden şulary güýjüni ýitiren diýip ykrar etmeli:

1) 1999-njy ýylyň 30-njy aprelinde kabul edilen «Döwlet notariaty hakynda» Türkmenistanyň Kanunyny (Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary, 1999 ý., № 1, 9-njy madda);

2) 2009-njy ýylyň 2-nji iýulynda kabul edilen «Türkmenistanyň käbir kanunçylyk namalaryna üýtgetmeler we goşmaçalar girizmek hakynda» Türkmenistanyň Kanunynyň VIII bölegini (Türkmenistanyň Mejlisiniň Maglumatlary, 2009 ý., № 3, 45-nji madda).

3. Türkmenistanyň kanunlary we beýleki kadalaşdyryjy hukuk namalary mundan beýläk şu Kanuna laýyk getirilýänçä, şu Kanuna garşy gelmeýänligine görä hereket edýärler.

Aşgabat şäheri.

2015-nji ýylyň 18-nji awgusty.

№ 262-V.

Symfony\Component\HttpFoundation\File\Exception\FileNotFoundException: The file "C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\public\Notariat we notarial işi hakynda.doc" does not exist in file C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\symfony\HttpFoundation\File\File.php on line 36

```
#0 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\symfony\HttpFoundation\BinaryFileResponse.php(94): Symfony\Component\HttpFoundation\File\File->__construct('C:\\Users\\Admini...')
#1 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\symfony\HttpFoundation\BinaryFileResponse.php(52): Symfony\Component\HttpFoundation\BinaryFileResponse->setFile('C:\\Users\\Admini...', 'attachment', false, true)
#2 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Routing\ResponseFactory.php(165): Symfony\Component\HttpFoundation\BinaryFileResponse->__construct('C:\\Users\\Admini...', 200, Array, true, 'attachment')
#3 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\app\Http\Controllers\ActController.php(35): Illuminate\Routing\ResponseFactory->download('C:\\Users\\Admini...')
#4 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Routing\Controller.php(54): App\Http\Controllers\ActController->export_word('18426')
#5 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Routing\ControllerDispatcher.php(45): Illuminate\Routing\Controller->callAction('export_word', Array)
#6 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Routing\Route.php(262): Illuminate\Routing\ControllerDispatcher->dispatch(Object(Illuminate\Routing\Route), Object(App\Http\Controllers\ActController), 'export_word')
#7 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Routing\Route.php(205): Illuminate\Routing\Route->runController()
#8 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Routing\Router.php(721): Illuminate\Routing\Route->run()
#9 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(128): Illuminate\Routing\Router->Illuminate\Routing\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#10 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\app\Http\Middleware\Check.php(30): Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#11 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): App\Http\Middleware\Check->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#12 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\app\Http\Middleware\Locale.php(27): Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#13 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): App\Http\Middleware\Locale->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#14 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\src\Illuminate\Routing\Middleware\SubstituteBindings.php(50): Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#15 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
```

```
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\Routing\Middleware\
SubstituteBindings->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#16 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Foundation\Http\Middleware\VerifyCsrfToken.php(78): Illuminate\
Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#17 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\Foundation\Http\Middleware\
VerifyCsrfToken->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#18 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\View\Middleware\ShareErrorsFromSession.php(49): Illuminate\Pipeline\
Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#19 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\View\Middleware\
ShareErrorsFromSession->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#20 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Session\Middleware\StartSession.php(121): Illuminate\Pipeline\
Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#21 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Session\Middleware\StartSession.php(64): Illuminate\Session\
Middleware\StartSession->handleStatefulRequest(Object(Illuminate\Http\Request),
Object(Illuminate\Session\Store), Object(Closure))
#22 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\Session\Middleware\
StartSession->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#23 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Cookie\Middleware\AddQueuedCookiesToResponse.php(37): Illuminate\
Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#24 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\Cookie\Middleware\
AddQueuedCookiesToResponse->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#25 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Cookie\Middleware\EncryptCookies.php(67): Illuminate\Pipeline\
Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#26 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\Cookie\Middleware\
EncryptCookies->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#27 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(103): Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\
Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#28 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Routing\Router.php(723): Illuminate\Pipeline\Pipeline-
>then(Object(Closure))
#29 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Routing\Router.php(698): Illuminate\Routing\Router-
>runRouteWithinStack(Object(Illuminate\Routing\Route), Object(Illuminate\Http\
Request))
#30 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Routing\Router.php(662): Illuminate\Routing\Router-
>runRoute(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Illuminate\Routing\Route))
#31 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Routing\Router.php(651): Illuminate\Routing\Router-
>dispatchToRoute(Object(Illuminate\Http\Request))
#32 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Foundation\Http\Kernel.php(167): Illuminate\Routing\Router-
>dispatch(Object(Illuminate\Http\Request))
#33 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(128): Illuminate\Foundation\Http\Kernel-
>Illuminate\Foundation\Http\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#34 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\livewire\livewire\
src\DisableBrowserCache.php(19): Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\
{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#35 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Livewire\DisableBrowserCache-
>handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#36 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Foundation\Http\Middleware\TransformsRequest.php(21): Illuminate\
Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#37 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMT\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Foundation\Http\Middleware\ConvertEmptyStringsToNull.php(31):
```

```
Illuminate\Foundation\Http\Middleware\TransformsRequest->handle(Object(Illuminate\
Http\Request), Object(Closure))
#38 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\Foundation\Http\Middleware\
ConvertEmptyStringsToNull->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#39 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Foundation\Http\Middleware\TransformsRequest.php(21): Illuminate\
Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#40 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Foundation\Http\Middleware\TrimStrings.php(40): Illuminate\Foundation\
Http\Middleware\TransformsRequest->handle(Object(Illuminate\Http\Request),
Object(Closure))
#41 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\Foundation\Http\Middleware\
TrimStrings->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#42 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Foundation\Http\Middleware\ValidatePostSize.php(27): Illuminate\
Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#43 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\Foundation\Http\Middleware\
ValidatePostSize->handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#44 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Foundation\Http\Middleware\PreventRequestsDuringMaintenance.php(86):
Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\
Request))
#45 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\Foundation\Http\Middleware\
PreventRequestsDuringMaintenance->handle(Object(Illuminate\Http\Request),
Object(Closure))
#46 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\fruitcake\laravel-
cors\src\HandleCors.php(38): Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\Pipeline\
{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#47 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Fruitcake\Cors\HandleCors-
>handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#48 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Http\Middleware\TrustProxies.php(39): Illuminate\Pipeline\Pipeline-
>Illuminate\Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#49 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(167): Illuminate\Http\Middleware\TrustProxies-
>handle(Object(Illuminate\Http\Request), Object(Closure))
#50 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Pipeline\Pipeline.php(103): Illuminate\Pipeline\Pipeline->Illuminate\
Pipeline\{closure}(Object(Illuminate\Http\Request))
#51 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Foundation\Http\Kernel.php(142): Illuminate\Pipeline\Pipeline-
>then(Object(Closure))
#52 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\vendor\laravel\framework\
src\Illuminate\Foundation\Http\Kernel.php(111): Illuminate\Foundation\Http\Kernel-
>sendRequestThroughRouter(Object(Illuminate\Http\Request))
#53 C:\Users\Administrator\AppData\Roaming\Adalat EMTP\www\public\index.php(52):
Illuminate\Foundation\Http\Kernel->handle(Object(Illuminate\Http\Request))
#54 {main}
```